

Inv. A. 32.578

DRAMATICE

DE

G. Ș I O N

MEMBRU ACADEMIEI ROMANE

DONAȚIUNEA
DR. DINU BRĂȚIANU

BUCUREȘCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMANE
(LABORATORI ROMANI)
19 STRADA ACADEMIEI 19.
1879

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITĂȚII
COTA 61438

RC29/03

B.C.U. Bucuresti

C59834

CANDIDATU SI DEPUTATU

COMEDIA INTR'UNU ACTU IN VERSURI.

BIBLIOTECA
FVNDATIVNEI
VNIVERSITARE
CAROL I.

N^o Curent 61438 Format

N^o Inventar A 32578 Anul

Sectia Depozit III Raftul

PROLOGU

P E R S Ó N E :

O DAMA.

UNU CRITICASTRU.

UNU OMU ALBU.

UNU OMU ROȘU.

UNU TIERANU.

AUTORIULU.

(Unu salonu. Autoriulu citește comedia acésta. Sensatiuni).

DAMA.

Complimentele melle domnului autoriu! Bucata acésta m'a încântatu, m'a desfătatu, m'a instruitu chiar. Ce bine mi se paru descrisse caracterele! paru a fi luate dupe natură. Acésta póte face educațiunea femeiloru cu ambițiuni politice și feteloru reu crescute : n'ar avea de câtu se-și védă portretele aice.

CRITICASTRULU

Essageratiuni.

OMULU ALBU.

Eu am vedutu deputați ca Cimbru.

OMULU ROȘU.

Eu am vedutu ministri ca Optimescu.

CRITICISTRULU.

Cestiunea electorală tratată în versuri!

OMULU ROȘU.

Nu face nimica. Bine este a se biciui falsificatorii legii. Ridicululu cade asupra Albiloru cari au inventatu bâtele, terorismulu și corupțiunea în alegeri.

OMULU ALBU.

Ba asupra Roșiloru, cari au inventatu influența morala.

DAMA.

Certati-ve in altă parte. Prodigatiți cuvinte, cernelă și hartiă : stenografii voru avea de lucru : tipografii, editorii și fabricele de hărtiă, asta astépta. Țera înse nu câștigă nimica din aceste certe. Ea ar fi doritu să ve fi ințelesu mai bine cându ați facutu Constituțiunea. Nu ve remâne de câtu să o revisuiți, să faceți o lege electorale mai rationale si mai bună, așa ca nimeni să n'o potă falsifica.

TIERANULU.

Așa, vedi. Dar multe drăcii se mai petrecu cu a-legerile astea! Domnulu ăsta, care scrie, să-i fiă

péna de auru! că adevèru spune. Tocmai așa e cu noi : ne pórtă de nasu zapciulu, primarulu, notariulu si perceptoriulu; alegemu pe cine voru ei. Dar m'oiu duce eú la satu! Amu sè le spunu la toți sè-și deschidă ochii cându alegu pe Delegați; iar cându m'oiu alege eu Delegatu, atunce, altă vorbă! sè poftéscă căprăriile a se înțelege cu mine! sè poftéscă a-mi da baní, fleică sau țuică! sè poftéscă a me îngrozi, a me face de frică sè dau votulu pentru omu necunoscutu, sau pentru spândurați ca de-alde Domnu Cimbru! sau ca de-alde ăia, pe cari-i pórtă muerile de nasu! Iar cine nu s'o lua dupe mine, sè fiă pussu pe scenă!

OMULU ALBU.

Bine ai înțelesu tu. Bravo! Cătați sè alegeti totu-deauna boeri, proprietari, cu avere, cu învețatură si cu doru de inimă pentru țeră.

OMULU ROȘU.

Ba liberali, căci numai ei voru binele adevèratu alu poporului.

TIERANULU.

Apoi, vedeți, că e greu, pentru noi ăștia, fora multă învețatură, sè deosebimu pe ciocoiulu vechiu de ciocoiulu nou. Nici unulu, nici altulu, nu au stea in frunte. Mai bine vomu alege de ai nostri : plugari cinstiti și destepti, cari nu umblă dupe slujbe și chiverniseli.

DAMA.

Dar d-ta ce mai dici, domnule Critic astru ?

CRITICISTRULU.

Dupe ce se va tipari , voi supune lucrarea la critica și aprecierea oficinei noastre. Vêdu atâta că nu e lucru nou : e totu vechia « *Influența morala* », care s'a mai tiparitu, și despre care ne-amu pronunțatu.

DAMA.

Mi-aducu aminte că ați criticat'o ; dar cu tôte aceste, ori unde și de câte ori s'a jucatu, a făcutu plăcere și a fostu primită cu aplaose.

CRITICISTRULU.

Aplaosele nu dau diplomă de calitate. Publiculu ignorantu adesea admiră o stupiditate.

DAMA.

Dar am ascultat'o și la essamenele de la Conservatoriu: se vede că professorii de declamațiune au găssitu ceva bunu in ea.

CRITICISTRULU.

Lucrarea era așa de mediocră, subiectulu așa de prosaicu, concepțiunea atâtu de slabă, in câtu me miru pentru ce autoriulu și-a datu ostenéla a mai reveni.

AUTORIULU.

Tocmai observațiunile ce mi le-ați facutu m'au

indemnata s'ă reviu asupra lucrării melle. M'am silitu s'ă poetisezu prosa, s'ă-mi desvoltezu mai bine conceptiunea, s'ă-mi imbunătățescu lucrarea, s'ă-mi indreptezu defectele : amu făcutu schimbări radicale, amu adaossu mai multe scene noue, amu făcutu atâte prefaceri în fondu și in formă , in câtu a trebuitu s'ă schimbu și titlulu operei. De amu facutu bine, sau nu, de amu reușitu sau nu , asteptu cu resignatiune critica dréptă și nepărtintióre.

DAMA.

Eu asteptu cu nerăbdare s'o vèdu jucată pe scenă ; căci mi se pare o comediă, dupe tóte regulele dramaturgiei, de natură a plăcea și a instrui.

TIERANULU.

Eu m'oiu duce totu-deauna s'o ascultu , căci multu imi place adevèrulu.

OMULU ALBU SI OMULU ROȘU.

Și noi vomu merge la teatru.

AUTORIULU.

Cu fluere sau cu aplaose ?

P E R S O N E :

Optimescu 60 ani.
Zinca 50 ani.
Pessimescu 60 ani.
Lina 20 ani.
Cimbru 30 ani.
Unu Procuroru
Unu medicu
Tierani-delegați, Calarași.

CANDIDATU SI DEPUTATU.

Salonu : uși, ferestre, masă, canapea, scaune, unu scrinu.

SCENA I

(La radicarea cortinei se vede Zinca stându pe canapea, ținându Monitoriulu in mâna și inconjurata de mai multe țiare. Lina, pe unu scaunu, citestea uă carte).

ZINCA, LINA.

ZINCA.

Bravo! bravo! O programă plină de legalitate!
Unu guvern legalu și sinceru, unu regimu de libertate,
Așa trebuia se facă... Acumu potu se țicu și eu
C'o s'avemu camere bune.

LINA.

Eu me prindu pe capulu meu
Că mâni ai se țici din contra.

ZINCA.

Nu sciu mâine ce-o se fiă ;
Eu vorbescu de ce e astați, pussu aice, pe chartiă.
Nici unu feliu de 'nriurire! nici unu feliu de pressiuni!
Patria se se închine publiceii opiniuni!
Cine-o spune?... Monitoriulu! ordinele circulare!
Chiar ministrii in consiliu... Trebui se le dămu crețare.
Este siguru că de-acuma patria se va salva :
Spiritele desmețate se voru mai astempera.

LINA.

Și profitulu țî-ar fi mare?

ZINCA.

Auți colo! ce 'ntrebare!

Asta pentru mine este cestiune fôrte mare.

Câci de ce se plânge țera? de legi rele! și apoi

Cine pôte se le 'ndrepte, de nu ne-omu allege noi?

LINA.

Pecatu mare, mătușică, că nu scii tu franțuzesce!

Se citesci cartea acêsta care, ȃeu, me nebunesce.

Ce învețături frumôse!

ZINCA.

Ași putea se 'nvētu din ea

Cum s'alegu pe Optimescu deputatu?

LINA.

Mai c'ai putea.

ZINCA.

Și ce titlu are cartea?

LINA.

«Amoriu și cochetariă!»

ZINCA.

Dupe titlu prea frumôsă carte trebuie se fiă.

Daca ne-omu întôrce-acasă cu successu, vrându dumneȃeu,

Amu se 'nvētu și franțuzesce. Credu că n'o fi tocmai greu.

Vêdu că trebui, câci, d'om merge, precumu speru, în lumea

La Palatu, la balu la Curte, sau în vre o adunare [mare,

De ȃeva barbați politici, moda cere se vorbescu

Franțuzesce. Se scii înse că amu se te ostenescu.

Ai se-mi fii tu dascăliță.

LINA.

M'ai gasitu! Cată mai bine

Se me muți in altă casă.

ZINCA.

Nu mai vrei se stai cu mine?...
Te 'ndoesci de-a mea iubire ? Vrei se eși din casa mea ?
Creși tu că ne-i greu de tine ?

LINA.

Nu ȃicu asta; dar ași vrea
Se me măritați mai bine. Nu voiu se moriu fată mare.
Pենă cu roche scurtă și cu coda pe spinare ?
Ori ce flóre primavéra mugurulu voesce-ași da...

ZINCA.

Și-alu teu muguru, cum se vede, e barbatulu... nu-i așa ?
Bată-le foculu romanțuri ! De te-oiu mai vedea cetinđu
Așa cărți, cari de siguru ai tei crieri ti aprindu,
Amu se ți le-aruncu pe gârlă. Auși tu, minte stricată ?
Amu se-ți scotu eu gărgăunii ce te facu nerușinată.
Amu fostu bună pեն' acuma; dar se scii...

LINA.

Dar nu-i pecatu

Se me pedepsiți atăta ?... și apoi ore unu barbatu
Care fată nu viséză ?... Asta-i lucru de rușine ?
Cum de nu me 'nghite iadulu ! Ce păcat a fost pe mine !
Cum de nu m'a făcutu mama bolovanu nesimțitoriu !
Dar ea a muritu, sermana ! și eu n'amu pututu se moriu !

plângéndu.

I, hi ! hi ! Oh ! mamă ! mamă !

ZINCA.

Plângi, drăguță, câtu îți place !
Eu barbați nu portu in palmă, ca se potu pe gustu a-ți face.

Va se éssa

LINA, eșinđu-i înainte.

Mătușică !...

ZINCA.

Cându veți bine in ce durduri me găsescu;
 Cându scii că cu-atâta truda, de o lună, me muncescu
 S'ajungu la deputațiă, la a țerei mântuire!
 Tu-mi pretinți... dar esci nebună... caută de-ți vino 'n fire.
 (Essă mâniósă).

S C E N A II.

LINA, singură.

I-am făcutu incai o scenă... ha, ha, ha! s'a făcutu focu!
 • Cu politica înaltă ea acum se află 'n jocu.
 Patria, legalitatea, publica opiniune,
 I-au dogitu capulu cu totul, ... de nici scie ce mai spune.
 De politica acésta, nu sciu, ȕeu, cându oiu se scapu.
 De cându amu venitu aice, alta nu mai amu in capu.
 Unchiulu meu, ca vai de dēnsulu, căđutu in copilaria,
 E tēritu in aste locuri pentr' o simplă nebuniă.
 Mătușica, fōră voia-i, vrea se-lu facă deputatu :
 Se se védă scósă 'n lume și poftită la palatu.
 Viața care-o ducu aice mi-a ajunsu nesuferită :
 Me topescu ca o garofă de căldură opărită.
 Lino, vino ! Lino, dute ! Lino 'n susu, și Lino 'n josu !
 Lina a ajunsu se jōce rolulu de toporu de ossu !
 Adunări electorale se facu tōtă ȕiolica;
 Și mereu céiu și cafelle cară Lina sermanica.
 Apoi cine se adună ? Totu provinciali sfrijiti,
 Badarani fōră de spiritu, grossolani și neciopliți.
 Și ce convorbiri plăcute ! Ba că érna a fostu tare;
 Ba că érba nu se face; ba că seceta e mare;
 Ba că vacete n'au lapte; ba că lupii le-au lovitu...
 Nostimade de aceste totu mereu trebuī se 'nghitu.
 Daca vre unu Papă-lapte cērcă se me curtenescă,
 Cumu deschide gura 'mī spune o prostiă țerănescă !
 Atunci risulu mē apucă; fora voia hohotescu;
 Iară junele se duce, cându eu póte ilu dorescu !

Căci, ȳeu, unii dintre dênşii suntu plăcuţi, bată-i pustia !
 Mi-ar veni la socotélă, daca le-ar lipsi prostia.
 Ei, dar nu cumvá şi-aicea, ca şi pe la Bucuresci,
 Domnişorii te întreba ca câţi galbeni preţuesci ?
 Dac' or fi aflatu, nerođii, că n'amu zestre mai nimica,
 Apoi póte se sughită âncă multu biata Linica.
 Dar, ce drăcu ! saracia nu potu eu se o combatu
 Cu acésta frumuseţe care dumneȳeu mi-a datu ?
 N'amu in ochi scânteii destule ? Nu mi-e gura zimbitóre ?
 Talia, figura, pèrulu, nasulu meu, nu au valóre ?

Admirându-se in oglindă.

Atunci sau oglinda minte şi se cade s'o strivescu,
 Sau că ochii me înşelă cându într'ênsa me privescu.
 Dar nu ! simţu că suntu frumósa ; numai sórtea blestemată
 Pre câtu vèdu me persecută, de me ţine 'n casă fată.
 Unchiulu meu mereu imă spune c'o se viă Fètu-frumosu
 Se me iea de soţiórá ; inse , lucru curiosu !
 Ellu nici vine, nici imă scrie... póte e ţinutu de Ielle ;
 Şi eă, biata, totu acasă stau cu dorurile melle !
 Fètu-frumosu !... ce este óre ? Fiiu de imperatu, sau smeu ?
 Fiiu de dracu sau de balauru ?... Uite, asta n'o sciu eu.
 Negreşitu unu june mândru cu mustéţa resucită,
 Cu dinţi albi şi pèrulu negru, cu figura strălucită,
 Cavalieru ce face curte cu dulci vorbe şi zimbiri,
 Catându mere 'n sînu la fete şi pe buze trandafiri.
 De-aşi găsi vr'o vrajitóre se mi-lu facă ca se viă
 Calaresce pe prăjină, iute ca o vijeliă..!

Vediéndu pe Cimbru, care intră.

Ce vèdu ! Ore nu-i acesta ?

SCENA III.

LINA, CIMBRU.

CIMBRU.

Dómna nu este aci ?

LINA.

Ce poftesci ?

CIMBRU.

Eu ? mai nimica. Dumniaiei are-ami vorbi.

LINA, voindu se plece.

Ii voiu spune...

CIMBRU, oprindu-o.

Stâi, draguță. Voescu se vorbescu cu tine.

LINA, in parte.

Me tuesce, gogomanulu !... Oiu se-lu lassu, se vèdu in fine
Ce-o semi dîcă.

CIMBRU.

Me rog, spunemi : cum te chiamă, draga mea ?

LINA.

Cumu mi-a datu nașă-mea nume.

CIMBRU, in parte.

Țeu, amu se petrecu cu ea.

^{Tare.}
Și ce nume ți-a datu ?

LINA.

Lina.

CIMBRU.

Lina ! fôrte frumosu nume...

Frumosu ca și personica.

LINA.

Domnule, astufeliu de glume...

CIMBRU.

Ba ti-o spunu fora de glumă : esci frumosă ca unu crinu,
Ca o stea, ca unu lucèferu, ca unu noru pe ceriu seninu,

Ca brandușa primăverei, ca o roșă altoită,
 Ca speranța fericirii, ca o pungă garnisită...
 Ca o...

LINA.

Ho! mai ține caii, ca se nu te prăpădesci.

In parte

Este nostimu, țopărlanulu!

Tare.

Dar, domnule, ce poftesci?

CIMBRU.

Ce poftescu? Curată vorbă : poftescu se-ți declaru, fetiță,
 Că mi-ai fermecatu vederea și că numai c'o guriță
 Poți se faci se-mi viu in fire.

Se rapede s'o sarute; ea 'i trage o palmă.

LINA.

Na! mojicu neobrazatu!

CIMBRU.

Cumu se chiamă asta?

LINA.

Palmă.

CIMBRU.

Palmă!... dar... amu meritatu?

LINA.

Daca pentru prima oră te-adressezi așa la mine,
 Credu că asta e respunsulu ce pe dreptu ți se cuvine.

CIMBRU.

Ciudatu!... dar voiamu a-ți spune...

LINA.

Ori și ce ai fi voitu,

Fetele nu se sărută așa iute și pripitu.
 Cavaleriulu crescutu bine mai ântâiu se recomândă,
 Apoi, vrându se facă curte, cu surisu și vorbă blândă...

CIMBRU.

E, he, he! asta se face pôte pe la Bucuresci.
 Noi, la țără, altfeliu mergemu.

LINA.

Dar, domnule, cine esci?
 Ce afacere te-aduce? Fii bun de-ți declină 'n dată
 Numele și calitatea.

CIMBRU.

Ca se te vedu împăcată,
 Îți voiu spune : eu sunt Cimbru.

LINA.

Ha, ha! Cimbru este bunu
 Pussu in borș și in friptură. Frumos nume, drept se-ți spunu.
 Ha, ha, ha!

CIMBRU, in parte.

Cam așa este.

LINA.

Și mai ai vr'o messeriă?

CIMBRU.

Imi faci interogatoriu ca la o procuroriă.
 Daca esci procuroréssă și voesci se scii înai multu,
 Îți mai spun : sunt om de trebă ; înse port colea... un cultu :
 Adoru fetele frumóse. Mai la urmă, ți-oiu mai spune
 Că mai amu și alte titluri : portu o 'naltă funcțiune :
 Sunt Primariulu de aice.

LINA.

Ha, ha, ha ! sunteți Primariu !
Pălmuit'amu, va se Țică, unu innaltu funcȚionariu !
Minunată comediă !... ha, ha, ha ! ce multu imi place !
De-amu juca-o pe o scenă, minunatu efectu ar face.

CIMBRU.

Ian ascultă-mă, fetiȚo ! tu me iei peste picioru.
Ți-amu spussu : sunt primariu, și dóră...

LINA.

Ah ! slabescemă, că moru...;
Poți se capeți încă una , de mai vrei se prinȚi la minte.

CIMBRU.

Ridi ! așa ! Primariulu Cimbru, omu allu legii, omu putinte,
E de risu ?

LINA.

Cum ! voesci pôte se plângu sau se me bocescu ?

CIMBRU.

Ian ascultă : timpul trece, și eu trebui se-Ți vorbescu.
Palma ta cea instructivă a aprinșu sângele 'n mine.
Mintea mea e retăcită de cându s'a 'ntălnitu cu tine.
Te iubescu, și 'n allu meu sufletu este unu vulcanu de dor.
Așa dar și prin urmare, nu me osindi se moru.
Dămi te rogu , frumósă Lino, o speranȚă câtu de mică ;
Și arată-mi-te bună pre câtu esci de frumușică.

LINA.

Inse, domnulu meu, imi pare că nu au domnii primari
Privilegiulu ca se 'ncurce minȚile la fete mari.
Unde vrei s'ajungi ?

CIMBRU.

Ori unde.

LINA.

Se vorbim... Vrei s'ajungi la 'nsurătore ?

CIMBRU.

O ho ! n'atinge astă córdă simțitóre.
Nu te prea urca cu dorulu. De nainte potu se-ți spui
Că acésta nu se póte.

LINA.

Pune-ți, dară, pofta 'n cuiu.

CIMBRU.

Pofta 'n cuiu ? dar te gândesce că eu pot se-ți fac noroculu.
Amantu generosu ca mine nu poți s'affi in totu loculu.
Nu vrei rochii de matasă , toalete, pălării,
Cismulițe, ciōrapi roșii...?

LINA. ridându.

De ce nu portocalii ?

CIMBRU.

Bine, fiă ! ți-oiu da voia se-ți alegi ori ce culóre.

LINA.

Și de ce aceste tóte fora de insuratóre ?

CIMBRU.

Demnitatea nu me értă primaréssă se te facu.
Se me 'nsoru c'o slujnicuță... de !...

LINA.

Ei, dar ochii mei îți placu ?

CIMBRU.

Ochii tei ! dar ei, tirano, me supunu iubirei talle

In câtu mintea mea își uită și de-a datoriei calle.
Cându me uitu la ei, imi vine se me 'nchinu ca la altariu.
Ași vrea se me 'necu intrênșii.

LINA.

Esci prostu, domnule Primariu!

CIMBRU.

Eu, prostu ?

LINA.

Bunu de pussu la iesle. Slujnicuța ce-ți vorbesce
Póte nici nu e de mutra dumitale.

CIMBRU, in parte.

Iar voesce

A me păcăli.

LINA.

De domnulu Optimescu-ai auditu ?

CIMBRU.

Da.

LINA.

Dar de cocóna Zinca ?

CIMBRU.

Dómna care m'a poftitu ?

Ii cunosc, căci pe aicea dumniiloru aveau odată
O moșią prea frumósă, cu o casă prea bogată,
Cu gradini, cu ciganime, cu chelari și logofeți,
Cu cai mulți și cu carete, cu lachei și cu valeți.

LINA.

Află dar că le-sű nepótă : Optimescu sunt născută.
Primăriei dumitale me facu dară cunoscută.

CIMBRU, confus.

Dumniata...?

LINA.

Esci la 'ndoelă ?

CIMBRU, in parte.

Vai de mine, ce-amu făcutu !

Cădiendu la picioarele Linei.

Domnișoră !... cuconiță !... sunt greșitu !... bunu de batutu !
Suntu nerodu... așa sū Primarii in provinciă, pe-aice...
Amu cređutu... de ! mi-e rușine vorba chiar a o mai đice...
Dar fii bună și me ertă... altă dată n'oiu greși...
Sărutu mâna și papucii ; numai nu me osindi.

LINA, tinđendu-i mâna.

Aide, domnule, te scólă ; eu nu amu poftă de cértă.
M'ai făcutu pucinu a ride... bunatatea mea te ertă.

CIMBRU, sarutându-i mâna.

Bine đice cine đice : unde este chipu frumosu,
Unde e figură dulce, e și sufletu generosu.
Ași voi limba din gură se mi-o tocu in bucățelle,
Ca s'o pedepsescu de vorba care-a datu buseloru melle.
Cuconiță, dà unu ordinu, și in focu m'aruncu de viu.
Me facu sclavulu dumitale...

LINA.

Asta amu voitu s'o sciu.

Dar voescu se mai sciu încă daca dupe tôte-aceste
Te 'nchini încă la altariulu ce điceai că 'n ochi-mi este ?

CIMBRU, deconcertatu.

Ai đissu că me erti....

LINA, batându din picioru.

Respunde.

CIMBRU.

Se ȃicu da ?

LINA.

ȃi ce simȃesci.

CIMBRU.

Ca lumina.

LINA.

Esci in stare asta se mi-o dovedesci ?

CIMBRU.

Pune-mȃ la ori ce probȃ.

LINA.

Scii istoria romanȃ ?

CIMBRU.

Cum se nu sciu ? la gimnasiu n'amu ȃmblatu eu de pomanȃ.

LINA.

Cȃndu frumȃsele Sabine se duceau, la serbatori,
Ca s'arete pe la Roma ai loru ochi scȃnteetori,
ȃi cȃndu intȃlniau in calle Romȃnei cu blonde plete,
Scii ce se 'ntȃmpla atunce ?

CIMBRU.

Apoi, de ! bieteles fete

Uneori da peste draculu.

LINA.

Dar Romanii ce fȃceau ?

CIMBRU.

Apoi de ! stramoȃii nostri timpu de curte nu aveau.

LINA.

Eu sunt viță de Sabină : dorescu se me vèdu rapită.
Înțelegi ?

CIMBRU.

Dar ce idee !

LINA.

O idee mult dorită.

CIMBRU.

Ei ! dar unde sunt Românii !

LINA.

Ce felii ! poți esci Ciganu ?

CIMBRU.

Ba Românu, și încă neoșu.

LINA.

De ce dar n'ai fi Romanu ?

CIMBRU.

Se cutezu....?

LINA.

Da.

CIMBRU.

Și pe urmă ?...

LINA.

Formele la Primăria....

CIMBRU, ingenuchindu.

Eu ! atâta fericire !

LINA, dându-i mâna.

Hai, norocu și bucuriă!

Se aude sunându.

Dar me chiamă mătușica.... Caută : Romanu se fi !
De-o veni, se taci ca raculu : se te faci că nici me scii.
Înțelegi?... la revedere !

S C E N A I V.

CIMBRU, singuru.

Ce ciudată întâmplare !

Ei, nu-i vorbă : cum se vede, dracul vrea s'ajung om mare.
Tôte-mi yinu cu fericire. Dă-mi, Dómne, ce n'amu gânditu,
Dupe cumu țice proverbulu, se me miru ce m'a găssitu.
Cimbru, care cu rușine a deschissu ochii in lume,
Fiiu de lele ce nu scie nici allu tatălui seu nume,
Lepadatu, culessu pe drumuri de boerii Optimesci,
Crescutu cu ciganii curții in principii slugaresci,
Acellu Cimbru, ce e astăzi ? Bată-te pustia, drace !
Cimbru e cu stéoa 'n frunte, și ori ce voesce face.
Cimbru este omu allu dillei, vețutu bine, cautatu,
Ajunsu chiar la primariă, jucându rolu de omu de statu.
Cine scie se 'nvertéscă a Ursitei roticică
Póte 'n culmea fericirii se ajungă din nimică.
Epoca, bat'o noroculu ! cariera mi-a deschissu.
In politică, se vede, se-mi facu drumulu mi-a fostu scrissu.
Cu pucină agerime, amu sciutu se tragu pe bete
Ori și ce regimu politicu. Curațindu-me de pete,
Subt Albi am fost alb ca bruma , subt Roși , roșu purpuriu ,
Am plutitu ca unt-de-lemnulu , și-am trecutu ca argint viu.

Pausă.

Acumu Cimbru se și 'nsóră cu o nobilă persónă !
Cimbru, omulu din gunoie, se însóră c'o cocónă !
C'o mlădiță din boerii Optimesci ce-au figuratu
In protipendata țerei ! și 'ncă, lucru minunatu !
Chiar din casa 'n care-o dată am mâncatu pâne și sare,

Ca unu cățelușu nemernicu, pênă ce m'amu făcutu mare.
 Dar auđi! gustu de Sabină! se-mi pretindă s'o răpescu!
 Ei, dar ce va ȃice lumea? Fire-ar faptulu primărescu?
 Hoțu de fete!... Inse trebui... daca puiculița cere!
 Daca vrea se-și facă nunta cu assemine plăcere!
 Fata asta, cum s'arată, sau că are capu dogitu,
 Sau că prea multe romanțuri mintea ei au ameițitu.
 Are-o calitate mare : e frumôsă, și îmi place ;
 Are și-unu defectu : dà palme!... e cocônă, n'ai ce-i face.
 O se cam vorbescă lumea : pôte chiar m'oru urmari.
 Dar me chiamă dóră Cimbru ; sciu eu tréba a 'nverti.
 Tréba asta inse cere cheltueli neprévedute ;
 Și 'n budgetulu Primăriei nunțile nu sunt trecute.
 Dór se ceiu cumu ceru ministrii, credetu estraordinariu...
 Voiu afla capacu la óla ; nu de géba sunt Primariu...

Pausă.

Se vedemu!... de o camdată la 'ndemână ce ne este?
 Cată, Cimbrule! de! haide!... a!... alegerile-aceste!
 De aici ceva se stórcemu!... e allu patrulea colegiu...
 Este vadu de pescuire... nu e nici unu sacrilegiu.
 Cellelalte trei collegiuri nu mi-au datu apă la móră.
 Cu acesta de-acum inse ar fi tréba mai ușóră.
 Feliu de feliu de influențe âmblă printre Delegați,
 Fiindu că și sunt mulțime amatori de deputați.
 Aici este deschissu câmpulu pentru speculațiune ;
 Specula e tolerată chiar de Constituțiune.
 Moralistii potu se ȃică cumcă faptu-i imoralu ;
 Inse ce morală 'ncepe într'unu târgu electoralu ?
 Și-apoi scrupulu de morală care omu astăđi mai are ?
 Popa ? pruncul ? sau muierea ? Omul mic, sau omul mare ?
 Dar morala chiar ce este ? Unu sforăitoriu cuventu !
 Titirezu, sau giruetă, ce se 'nvêrte dupe vântu !
 In politică, pe urmă, ori ce fraudă-i scusată.
 De ce dar se nu profite mintea bună și 'ncercată ?
 In allegeri, mai cu sémă, toți se 'ntrecu a s'amăgi :
 Frauda, corupțiunea, sunt la ordinea de ȃi.

Chiar ministrii, cari jură legile se esecute,
 In allegeri își batu capulu se le calce pe 'ntrecute :
 Pe sub mână, ba cu bâte, violențe și terori,
 Ba cu influinți oculte, resucescū pe-alegători.
 Totulu e se reușescă, se se țină la putere.
 Tocmai maxima acésta și morala mea o cere.
 Cându cei mari, fruntașii țerei, facu la ilegalități,
 Corumpându spiritulu publicu, călcându legi și libertăți,
 Și cu totu cinismulu încă se mândrescu cu allu loru nume,
 Și nepedepsiți aspiră a domni mereu pe lume ;
 Apoi noi, plevușca țerei, se fimu mai consciințioși ?
 Aida, de ! ori avemu spiritu, ori trăimu ca ticăloși.

Pausă

Dar cocóna Zinca óre pentru ce me chiam' aice ?
 Ore 'și va aduce aminte cându in palme și in bice
 Me tratá mai tótă đioa in copilăria mea ?
 Nu credu se me mai cunóscă... dar eu o cunoscū pe ea ;
 Chiar pricepu de ce me chiamă. Negreșitu că tripotéză
 Se allégă pe-Optimescu. Sciu că este o sfărléză
 Care sare in totu loculu. Scie că eu sunt ceva :
 Crede că Primariulu Cimbru ajutoriu póte a-i da.
 De va fi așa, e timpulu ca s'o tragu pucinu pe sfóră :
 Resbunarea câte-o dată prinde locu la inimiórá.
 Casa loru e ruinată : Optimescii au căđutu ;
 Ca mai toți boierii țerei, ei averile-au perdutu.
 Póte cu deputăția cercă ca se mai plutescă.
 De me chiamă pentru asta, apoi, Cimbru se trăescă !
 Și, in celle de pe urmă, pentru ce se nu profitu
 De occasiunea care dumneđeii mi-o trimitu ?
 Daca este a me face instrumentu de mișeliă,
 Pentru ce n'ași pune mâna totu eu pe deputăția ?
 Perspectivă mai frumósă s'ar deschide 'n callea mea :
 Pe nepótă așa rapi-o ; bani de nuntă așa aveá ;
 Deputatu... și... înainte !... Eată-o !

SCENA V.

CIMBRU, ZINCA.

ZINCA.

Rogu de ertare :

Póte peste cuviință v'amu ținutu in asteptare.
Domnulu Cimbru...?

CIMBRU, sarutându-i mâna.

Așa, dómână.

ZINCA, in parte.

Omu de trébă pare-a fi.

CIMBRU, in parte.

Bine-amu ținssu : nu me cunósce.

ZINCA.

Amu doritu a ve vorbi

De-allegerele-acestea. Aveți o ocașiune
Se me 'ndatorăți la sufletu.

CIMBRU, in parte.

Tréba merge de minune.

ZINCA.

Amu aflatu că esci in stare ori ce trebi se învêrtesci.
Și că ai norocu la mână, in ori ce se reușesci.

CIMBRU.

Lumea desseori afirmă și aceea ce nu este.

ZINCA.

Voesci se te aperi... bine ! meritele sunt modeste.
Dar ascultă-mě !... dă-mi voiă : voiu se facu cu ori ce prețu
Ca barbatulu meu se éssa allessu in acestu județu.

CIMBRU.

Vă e prea bună ideea, și legitimă dorința ;
 Și pe dame le ajută, cum știți, însăși prevedința.
 Apoi domnulu Optimescu este-unu mare cetățenu :
 Aici încă pôte țice că e chiar vechiu județenu.
 Patria, astufeliu de ómeni, n'are de unde-i cullege ;
 Și-ar fi orbă sau orbită dac' acum nu l'ar allege.

ZINCA.

Patria, nu e 'ndoelă, scie pe alleșii sei ;
 Dar se scie că 'ntre dênșii sunt și buni, sunt și mișei.
 Acei buni cată se lupte ca pe cei mișei se 'nvingă ;
 Altu feliu stéoa României e 'n pericolu se se stingă.
 Soțul meu și-a perdutu starea pentru patriă muncindu ;
 In moșia Optimescii, ah ! pe alții vedu domnindu !
 Prin lucrările-i de geniu a făcutu țerei onóre,
 Și-are dreptu se cêră țerei a-i fi recunoscătoare.
 Ellu, cum scii, possede titluri cari nu le possuđu mulți.
 Nu e prea mare-oratoru, dar țe-e dragu ca se-lu asculte.
 Capulu lui e plinu de minte și de 'nalte cunoscințe,
 O archivă ce conține totu isvóre de sciințe.

CIMBRU.

Calități de-așa natura sunt prea mari pe-acestu pământu ;
 Și mândria vóstră, dómná, are prea mare cuvântu.

ZINCA.

Trei collegiuri pên' acuma de la mână ne scapară,
 Și barbatulu meu, sermanulu, a remassu pe din afară !
 In collegiu 'ntâiu, scii bine, s'a allessu domnulu Spanacu,
 Pe considerațiune că e prostu ca unu gânsacu ;
 In allu doilea, Mofsturênu, care scrie la gazete,
 Și, in allu patriei nume, trage patria pe bete ;
 In allu treilea, Adormilă, care scie a căsca
 Și nu e macar in stare doê vorbe-a incurca.

In allu patruea acuma ne-amu putea deschide calle,
Daca amu putea resbate cu-ajutoriulu dumitale.

CIMBRU.

V'ați ganditu prea bine, dómna, înse trebuie se sciți
Cà cu lupte fôrte grele veți putea se reușiți.
Publica opiniune, care-o credeți dómna mare,
E unu titirezu-sfêrléză ce se pune in mișcare,
Și in drépta și in stânga, foră de convicțiuni.
De vomu sci se-i sucimu fusulu, apoi facemu și minuni.
Trebuie măiestriă, dómna.

ZINCA.

Dumniata fii bunu de-mi spune,
Câci eu gata sunt a face ori și ce îmi vei propune.

CIMBRU.

Eu ve dau cu bucuriă totu concursulu, dómna mea ;
Și de-a mea sinceritate probele le veți avea.
Ve assiguru de acésta pe credință și onóre :
Cine bagă 'n plugu cu Cimbru face brasde roditóre.
Intrebați pe ori și cine, și aice și 'n județu,
De mai este unu altu Cimbru mai capabilu, mai istețu.
Sciu se resucescu sfârléza. Am mai fostu in trebi de-aceste;
Și colégiulu țeranimei sciu de ce calibru este.
De vrei se faci cu ellu trébă, trebui sau se-lu târnuesci,
Sau se-i dai de cheltuélă, sau cu vinu se-lu amețesci.
Apoi, pe lângă acésta, s'afflămu chipulu de-a combate
Influențele occulte ce ținu ițele 'ncurcate.
Cuiulu totu cu cuiu se scóte. Ferulu trebuie bătutu
Acolo unde e roșu. Eu sciu ce e de făcutu.
Apoi sciți cându merge bine ossia ? Cându este unsă
Trebuie unsă bine, dómna.

ZINCA.

Bine țici... veți... sunt petrunsă...

Și câtu ne-ar costa unsórea ?

CIMBRU.

De!... credu că vr'o țece mii..

ZINCA.

De lei vechi ?

CIMBRU.

Ba chiar noui, dómnă.

ZINCA.

Vai de mine ! d'apoi scii

Că unsórea asta-i scumpă ?

CIMBRU.

Cu pucinu, nu faci nimică.

Apoi și deputația nu e dóră trébă mică.

Mai anțerți Coconu Nicu fiacărui Delegatu,

Dupe alte cheltuele, câte patru lire-a datu.

Și cându omulu intreprinde o idee așa mare,

Care póte se-i deschidă a măririloru cărare,

Merită să cheltuéscă. Sciți că domnii deputați

Totu-deauna in favóre, pururea considerați,

Potu se-și facă cariera ; potu ministri chiar s'ajungă ;

Ba, de au lipiciu la mână , potu se-și védă și de pungă.

Apoi, invitați la Curte, sau la prânđuri, sau la balu...

ZINCA.

Cu cocónele ?...

CIMBRU.

Firesece : chiar in modu officialu ,

Cu bilete tipărite.

ZINCA.

Ah ! ce dulce 'nchipuire !

Numai me gândescu, și mi vine ca se saltu de fericire!
 Parcă vedu cumu, de la scară, oficerii decorați
 Și adiotanții galeși, mustecioși și parfumați,
 Me intimpină cu zimbetu și me urcă ca pe-o dină...!
 Nu-i așa ?

CIMBRU.

D'apoi firesce.

ZINCA.

Ah ! cum inimami suspină !
 Ah ! dar nu știu cum vom face... Nu prea am bani sunători...
 Știi că și la Visteriă se întâmplă uneori
 De e strămtorare 'n casă.

CIMBRU.

Atunci nu se face tréba.
 Foră bani, pissămu la apă și ne fremântămu de géba.

ZINCA.

Cu programe tipărite, nu crești că i-amu ameți ?

CIMBRU.

O ! de-asemine monetă nici nu este de-a vorbi.

ZINCA.

Adecă... amu ceva fonduri... amu hărtii domeniiale,
 Nisce scrissuri fonciare, obligațiuni rurale...
 Dar nu știu de se potu trece.

CIMBRU.

Atunci lucru-i regulatu.
 Hărtiórele se schimbă și avemu pe deputatu.

ZINCA.

Te însărcinezi cu-acésta ?

CIMBRU.

Cu plăcere... vai de mine !

ZINCA.

Atunci, stăi...

Se duce la scrin, unde cântă.

CIMBRU, in parte.

Ține-mă, drace!... Eată vine... vine... vine!

ZINCA, dându-i hartiile.

Dece mii și patru sute... Acumu voiu ceva se-ți ceru.

CIMBRU.

Ordonăți.

ZINCA.

Se le faci tóte cu cellu mai profundu misteru.

CIMBRU.

Înțelegu... d'apoi firesce... n'aveți grijă.

ZINCA.

Fórte bine...

Și dîci că se amu speranță...?

CIMBRU.

Ve incredințați in mine.

N'aveți nici o indoelă de devotamentulu meu.

Țicu atâta : Dómnne,-ajută!... Veți vedea cine sunt eu.

ZINCA.

Acum pune-te pe cóte și te pórtă bărbătesce...

Fă totu ce socoți cà trebui... nu cruța, și cheltuesce.

Cărnați, fleici, piftii, sarmale, bere, vinu, cafea, rachiu,

Țuică, pesce, cartabóșe...

CIMBRU.

Lassă, lassă-me că sciu.

ZINCA.

A! Uitassemu... încă una... dumniata mai poți promite
Posturi, funcțiuni mărunte, cari sunt de prosti dorite.

CIMBRU.

Ei, dar mie ?

ZINCA.

Dumitale ? Ce doresci ?... Te facu Prefectu.
Ori nu-ți place ?

CIMBRU.

Sărut mâna !... și voiu fi Prefectu perfectu.

ZINCA.

Se fii siguru !

CIMBRU.

Sărutu mâna... Ve salutu...

Face reverențe și sărută mâna Zincăi.

ZINCA.

La revedere !...

CIMBRU, in parte.

Mai ai, Cimbrule, acuma de la sôrtă ce măi cere ?

Essă.

S C E N A VI.

ZINCA, singură.

Așa, veți, se face tréba !... Hei, sermaneale femei !
Sdravene sunt câte-o dată și in fapte și 'n idei.
Și ne ține încă legea sub puterea bărbătéscă !

Tirania asta óre multu are se prelungescă ?
 Cându femeile cu mintea pe barbații loru întrecu,
 Pentru ce inferióre inaintea legii trecu ?
 Pēně cându se ni se đică : póle lungi și scurta minte ?
 Adecă, nu putemu face de cătu copii și plăcinte ?
 Adecă, nu ne-amu pricepe și noi ca se cărmuimu ?
 Apoi chiar ca deputate n'amu sci legi se plămădimu ?
 Ori că noi nu ne-am petrunde despre reu sau despre bine ?
 Ori că n'amu fi la nălțimea secolului de lumine ?
 Dați-ne și noē drepturi, domniloru legislatori,
 Și 'ți vedea de ne pricepemu se ve leganămu pe flori.
 Eaca eu, cocóna Zinca, cu acestu capu de muiere,
 Și politica de astăđi totu mai bine sciú ce cere.
 Amu se punu pe Optimescu, de s'o face deputatu,
 Se dea unu proiectu de lege in America vissatu.
 Emanciparea femeii.... se se ducă faíma 'n lume !
 De n'oiu face-o, ve dau voiă se nu me chemați pe nume.
 Vorba mea s'o țineți minte !...

Pausă.

Amu se facu mai multu ceva.

Amu se mi vi-lu facu ministru... chiar pe Optimescu, da !
 Și de ce n'ar fi ministru ? Unu ministru-i trebă mare ?
 Simplă jucăriă-a sórtei; omu comunu ca ori și care.
 O se fiă cam prostu, póte; dar totu credu că va putea
 Se se strecore 'ntre alții; și nu se va deochiea.
 Atunci se vedeți pe Zinca ! O caretă 'nfricoșată...
 Vizitiulu și lacheulu in livrea cu firu lucrată.
 Toalete, nec plus mutra !... Pălării de la Parisu
 Garnisite totu cu pene și vrăbii de Paradisu.
 Amu se punu se-mi facă pèrulu de culóre stacojiă
 Se-mi punu albu, roșu și murse; s'arētu jună si hasliă.
 Apoi amu se-mi tornu o rochiă de cumplită catifea,
 Cu o códă lungă, lungă, de optu-coți, pre legea mea !
 Mobile, se ve iea ochii; patulu meu totu in dantele;
 In totu locul totu matassă; pe la póle, totu bruxele.
 Apoi visite, teatre, șosea, balurí de bontonu,

Soarele cu concerte, cu cafea, céiu și lotonu.
 Se le 'nvêtu eu se trăescă próstele din mahalale
 Cari sciu se facă numai sarații și baclavale.
 Apoi amu se stau in rândulu cocóneloru celloru mari;
 Ca se me arêtu mai mare, amu se-mi punu și ochelari.
 Eac'așa.... D'apoi la Curte cându m'oiu pomeni chemată !
 Oiu se chemu mereu Norodulu, și-oiu se strigu : âncă odată!
 Sciu că verișóra Lénca o se crepe de necazu,
 Dar eu, ca o păuniță, oiu se facu de mine hazu.

Sună. Lina intră

SCENA VII.

ZINCA, LINA.

LINA.

Ai sunatu ? ori mi se pare ?

ZINCA.

Te-amu chematu, dragă Linică.
 Ca se-ți spunu o bucuriă.

LINA.

Spune, dragă mătușică.
 Ce e ? ce e ? vr'o partidă ? Hotaritu-te-ai se-mi dai
 Visulu fericirii melle ?

ZINCA.

Tu in minte alta n'ai.
 Dar ți-am spusu: nu-l am in palmă. Voiesc altceva a-ți spune.
 Unchiulu teu astăzi s'allege.

LINA.

Bucuriă de minune !
 Asta multu ce me 'ncălđesce !

ZINCA.

Se te bucuri, fata mea !

Căci din fericirea noastră și tu parte poți avea.

LINA.

Și cumu asta ?

ZINCA.

Dac' ajunge unchiulu teu la Adunare,
Casa noastră se deschide. Ellu o se ajungă mare :
O se viă la putere; o s'avemu salonu deschissu.
Ai se veți la noi o lume ce nici ți-a trecutu prin visu.
Și atunce, cine scie ? Se presintă vre unu june
Care pentru a ta mână capetă o funcțiune,
Și dai de norocu, copilă.

LINA.

Va se ȃică se asteptu
Ca și murgulu érba verde. Mătușică, se-ți spunu dreptu :
Eu me temu că pên' atunce amu se dau de-o intemplare :
Amu se fiu de-unu smeu răpità.

ZINCA.

Ptiu ! ce norođiă mare !

LINA.

Amu vissatu.... ȃeu !...

ZINCA.

Ce prostiă !

LINA.

Ei, dar daca m'ar rapi ?

ZINCA.

De s'ar face-așa minune, mare reu nu prea ar fi.
Dar me temu că n'o se fiă; còci cunòscemu din pecate
Cumcă smei dau năvală numai la fete bogate.

De-ar fi smeulu de nému mare, cumu se ȓice in povesti,
 Chiaru eu ȓ-aȓi deschide uȓa, ȓi ȓi-aȓi ȓice se-lu primesci.
 De-ar avea moȓiă mare ȓi cȃte-va lȃȓi cu auru,
 De-ar fi june, frumosu, nobilu....

LINA.

Ba de ar fi chiar unu balauru,
 ȓi-o spunu drept : me duc cu dȃnsul. Nici mai stau se mai
 Pȃnȃ cȃndu se mai stau fatȃ langȃ voi, nu intellegu. [allegu.
 Camaradele-mi de scȃlȃ, multu mai june de cȃtu mine,
 Au copii ȓi facu conchete.

ZINCA.

Bine, Lino, n'ai ruȓine ?

LINA.

Nici de cumu ! de-o veni smeulu, chiar de n'o fi Fȃt-frumos.
 Despre care mȃ spune unchiulu, am se-i ȓic cu viers duios :
 Iȃ-mȃ, smeule, cu tine !

ZINCA.

Eu atuncea te-oiu trimite
 Se te primbli la Mȃrcuȓa cu ideile-ȓi smintite.
 Dȃr vei capeta la crieri.

SCENA VIII.

CEI DE SUSU, OPTIMESCU.

OPTIMESCU, in cantonadȃ

Zinco ! Zinco ! aici esci ?

Intrȃ.

Astȃȓi nu te-amu veȓutu ȃncȃ. Ce mai faci ?

ZINCA.

Tu me doresci !

Dar ȓi eȃ, pre cȃndu tu sforȃi, me muncescu cu nencetȃre

Pentru tine, sufletele!

OPTIMESCU.

Credu : tu esci cu minte mare;
Scii ce trebui. Ce faci, Lino ?

LINA.

Eu ? asteptu pe Fetu-frumosu.

OPTIMESCU.

Ei ! ce dice ? cându sosesece ?

ZINCA.

Vine 'ncetu, coci e pe josu,
N'are callu de călăria.

OPTIMESCU.

Lassă, lassă, că e bine.
Cine face pe josu calle, se mai întăresce 'n vine.
Spune ceva, Zinco dragă ! coci tu esci gazeta mea.
O se stămu noi multu pe-aicea ? Nu veți ? vine érna grea.

ZINCA.

Trebuie se vedemu ce facemu astăzi cu deputăția.

OPTIMESCU.

A ha ! sciu ! cumu vèdu pe tine totu te ține nebunia.
Cându vei merge 'n capitală, vrei se duci unu deputatu !
Pole lungi și minte scurtă !

ZINCA.

Da, da, da... neaperatu.
Ce vrei ? se me 'ntorcu acasă ca o passere ploată ?
Se stau la cotlonu ca baba ce de lume este-ertată ?
Se nu gustu si eu plăcerea, ce de fată amu vissatu,
Se me vèdu și eu odată invitată la Palatu ?

LINA, in parte.

Vrabia malaiu visséză, cerșetoriulu sărindare,
Mătușica balu la Curte, unchiulu ora de plecare.

OPTIMESCU.

O idee!

ZINCA.

Ce idee?

OPTIMESCU.

Despre balulu ce doresci,
O idee bună 'mi vine.

LINA.

Bine, ȕeu, c a o g asesci !

OPTIMESCU.

Se me ducu la Mareșalulu, și se-lu rogu cu plecaciune
Ca se ne inscri  'n listă.

LINA.

Ce idee de minune !

Are, ȕeu, idei și unchiulu.

ZINCA.

Deputatu, e altu ceva.

Atunci nu me rogu de nimeni.

OPTIMESCU.

Dar deputația ta

Me incurcă...

ZINCA.

Nu se p te.

OPTIMESCU.

P te ne trudimu de géba.

Nu se p^ote.

ZINCA.

OPTIMESCU.

Dar mi-e témă....

ZINCA.

Tu nu scii... e gata tréba.

Cu 'ndoele și cu temeri mintea nu-ți mai frementa;

Ci mai bine recitesce și te pune a 'nveța

Ca se-ți poți rosti discursulu.

OPTIMESCU.

A! discursulu!... bată-lu vina

Dar nu s'aru putea se punemu ca se mi-lu invețe Lina?

LINA.

Bucurosu, dati-mi-lu mie! vi-lu invețu intr'unu minutu;

Vi-lu rostescu ca *Tatalu-nostru*.

ZINCA.

Cum se vede, v'ati perdutu

Mințile și judecata!

OPTIMESCU.

Adecă nu e totu una,

Eu sau ea?...

LINA.

Dór vi-su nepótă.

ZINCA.

Vorbiți flécuri totu deauna

Cându sunt trebi mai serióse. Aide, Lino, se te duci

Dupe nisce târguele care trebui se-mi aduci.

Pěně intr'o oră, doě, Delegatii potu se viă.

Se-i intimpinămu cu lucruri pentru chefu și veselă :

Vinu bunu, vechiu, și mezelicuri. Iar tu, dragă, nu dormi.
 Cată se-ți inveți discursulu, se poți bine a-lu rosti.
 Inŭelles'ai?... Aide, Lino!

Esse amëndoue.

SCENA IX.

OPTIMESCU, singuru.

Asta-i nebuniă gólă.

Se invètu de rostu discursuri ca copiii de la scólă!

Aide!... se vedemu!...

Scóte o hârtiă din buzunariu.

Lungu este!...

Citescu.

«Domniloru alegători!

«Dumniavóstră sunteți astăđi chiar ai țerei salvatori.

«Cu allegerea acésta ați făcutu unu mare bine.

«Universulu întregu astăđi ve salută pentru mine.

«Eu nu amu altu a vă spune de câtu că : sunt incântatu.

«Și mai potu se ve assiguru : sunt prea bunu de deputatu.

«Eu sciu totu ce e sub sóre, și in stelle și in lună;

«Sciu și pescele cum dórme; sciu ce este și 'n alună.

«Se ve fiă dar de bine! și ve fórte mulțămescu

«De mandatulu care astăđi amu onóre se primescu.»

Sciu și pescele cumu dórme!.. ce escentrică idee!

Adecă, ȕeu... Zinca asta e peccatu că e femee.

Pescele!... dar care pesce?... despre asta nu mi-a spuscu.

Dar ea trebue se sciă daca in discursu l'a pussu.

Lucru prostu nu credu se fiă; căci ea scie ce vorbesce.

Dar... deputația asta, nu sciu cumu, dar nu-mi zimbescu :

N'ași fi bucirosu s'o capetu. Preferu se me odihnescu.

Cându audu prea multă vorbă, sau adormu, sau pirotescu.

Apoi, de!... s'a dus puterea!... ani cam mulți port in spinare!...

Și sunt grei, bată-i urgia!... Ce-amu se facu la Adunare?

Amu se cascu și au se ridă toți acei ce m'oru vedea;

Căci amu rissu și eu de alții ce-amu veđutu in starea mea.

Ah, Zincuțo! nu se póte se me erți și tu odată!

Se me lași muritoriu simplu și cu mintea împăcată!
 Dar tu cei în totu-deuna prea multu de la unu bărbatu!
 Bine!... fiă și acésta!... se me facu și deputatu!

Se pune pe canapea, se întinde și caseă.

Ei!... dar se-mi învețu discursul!... Uf! la dracu! lungu mai
 Cum se potu eu ținea minte tóte vorbele aceste! [este!

Memoreză.

«Sciu și pescele cum dórme...» Ei, ce naiba se facu eu?
 Vedu că nici macar o strotă nu se prinde 'n capulu meu.

Adórme și sforăe.

SCENA X.

OPTIMESCU, PESSIMESCU, ZINCA.

ZINCA, intrându cu Pessimescu la brațu

Ce surprindere plăcută! ce nespună mulțămire!

PESSIMESCU.

Si eu, nu mai pucinu, dōmnă, simțu o mare fericire.

ZINCA.

Cotră Pessimescu

În parte.

Optimescule!... draguță!... dórme ca dătura mea!
 Scōlă, dragă!... scōlă, frate!

Cotră Pessimescu.

Nici c'o se mai poți vedea

Unu originalu ca dēnsulu!

PESSIMESCU.

Cu Morfeu se 'mpacă bine.

Ce se-i intrerupemu gustulu?

ZINCA.

Cumu se pôte? Vai de mine!

Scuturându pe Optimescu.

Scōlă, omule!... ei! scōlă... nu veđi tu cine-i la noi?

Uită-te!... uită-te 'ncōce!

OPTIMESCU, desteptându-se.

Uf! ce larmă faceți voi!

Și cum mai vissamu!... ce lucruri!... pe Zincuța fată mare,
Și o massă cu plăcinte în odaia de culcare.

ZINCA.

Dar mai uită-te încóce!... uit-e! uit-e!... nu veți tu!

OPTIMESCU, privind pe Pessimescu.

Ba, vèdu... parcă l'ași cunósce... parcă este... a! nu! nu!
Când mi se 'ntrerupu de-odată visurile fericite,
Parcă mi se perde capulu... mîntile mi-su încălcite.

PESSIMESCU.

Noi trăiamu odinióră ca doi frați nedespărțiți.

ZINCA.

E amiculu Pessimescu.

OPTIMESCU.

Așa!... nu me amăgiți?

PESSIMESCU.

Nu, iubite! așa este.

OPTIMESCU, îmbricoșându-lă.

Dómnne! Cât de bine 'mî pare!

Dar veți, Zinco? ia privesce, cum a 'mbétrănitu de tare!

PESSIMESCU.

De! că n'ai remasu în urmă.

OPTIMESCU.

Eu? nu sunt tocmai așa.

Ce ției Zinco?

ZINCA.

O! cu tine nici se póte compara.

Tu esci jume.

OPTIMESCU.

Dar tu, frate, cum o duci in astă lume ?
Este o eternitate de cându nu-ți audu de nume.

PESSIMESCU.

Daca-i adevèru că lumea de-allu meu nume a uitatu,
Me convingu c'amu făcutu bine că de ea m'amu depărtatu.
Acum de-unu patrariu de secolu, trăescu admirându natura
Și la mica mea moșiă me ocupu cu-agricultura.

ZINCA.

Cum?... Unu omu cu 'nvețătura și talentu ca dumniata,
La moșiă, cu țeranii, se petrecă viața sa ?
Asta n'o potu înțelege... dar se stai in lumea mare,
Se te lupți și se pui umèru la a țerei indreptare.
Eu suntu unu capu de femee, dar pe Optimescu meu
Nu mi l'ași lăssa la țeră, se mi-o dîcă Dumneșeu.
Ce dîci, dragă ?

OPTIMESCU.

Țicu ca tine : ce-ași căta eu la moșiă ?
Negreșitu... in lumea mare ! Acolo e poesiă.

PESSIMESCU.

Ce 'nțelegi prin lumea mare ? Voesci pôte a vorbi
Despre ómenii ce 'nótă in politica de dî ?
Despre cei ce-amețescu lumea strigându la fraternitate
Indemnați de interese, egoismu sau vanitate ?
Despre cei ce impartu țera in partiđi și coterii,
Și se jôcă cu-a ei sórtă ca c'o minge de copii ?
Despre cei ce din cabale și-au facutu o messeriă
Și, in setea de putere, sunt coprinși de nebuniă ?

OPTIMESCU, in parte cotre Zinca.

Ore ce jurnalul cetesece ?

PESSIMESCU.

Despre-acei gladiatori
Cari 'mpartu țera in taberi de invinși și 'nvingători?

ZINCA, in parte către Optimescu.

Ori Albu este, ori Roșu?

PESSIMESCU.

Despre aristocrația
Care crede cumcă țera a ei trebuie se fiă?

OPTIMESCU, assemine.

Pre câtu înțellegu, e Roșu.

PESSIMESCU.

Despre marii liberali
Cari credu că ei in lume sunt chiar providențiali?

ZINCA, assemine.

Parcă este Albu acuma.

PESSIMESCU.

Despre cei ce 'n desfrenare
In luxu și in turpitudini trăescu cu nerușinare?

OPTIMESCU, assemine.

Nu mai înțellegu nimica.

PESSIMESCU.

De-așa lume, dómna mea,
Fugu ca draculu de temăiă, și-oiu se fugu câtu oiu putea.
Astă lume minunată mie numi face plăcere :
Nu-i facută pentru mine; s'o prefacu nu amu putere.

OPTIMESCU.

Dar prea negru veți pe draculu; póte nu-i tocmăi așa.

ZINCA.

Förte reu imi pare,-amice, de misantropia ta.
 Te admir; dar țio spun sincer : complimente nu-ți voiu face.
 Dupe câtu vèdu eu, viața câmpenescă care ți place,
 Ți-a creatu in minte-o lume cu altufeliu de armonii,
 Intocmită pentru ângeri iar nu pentru ómeni vii.
 Cumu nu potu și eu ca tine se trăescu cu poesia !
 Sufletulu meu este-o liră ce respiră armonia.
 Apropos ! amu o dorință : se vèdu in Albumulu meu
 Cateva strofe de versuri scrisse de condeiulu teu.
 Pintre spicele de grâne, de ovèsu sau de secară,
 Credu că âncă cultivi flórea cea măi scumpă și măi rară,
 Flórea mândră-a poesiei.

PESSIMESCU.

O cultivu, còci numai ea
 Mai revèrsă pucinu balsamu peste-amărăciunea mea.
 Dar nu facu cu ea paradă. Acumu prosa dominéză.
 Musele sunt risipite; Heliconulu vegetéză.
 Dar de ce recurgi la alții cându Apolon e aci ?

ZINCA.

Apolonu allu meu preferă a dormi și-a sforăi.

OPTIMESCU.

Ce e dreptu : Morfeu imi place.

PESSIMESCU.

Bardul nu mai vrea se cânte!...
 Cum se pòte ?

OPTIMESCU, aretându pe Zinca.

Daca Musa nu voesce se me 'ncante !

ZINCA.

E, poftimu ! face și spiritu !... Cu blestemu am gând se lassu
 Fata mea se nu se ducă dupe gineri din Parnassu.

PESSIMESCU.

Aveți fete?

ZINCA.

Ba nu încă : pôte voiu avea odată.

OPTIMESCU, in parte.

Cându mi-o cresce pèru in palmă.

ZINCA.

Dór de lume nu-s ertată.

OPTIMESCU.

Pe cincideci de rose anii abia ți iași numera.

ZINCA.

Ce cincideci?... Auđi minciună ! Taci că nu scii; nu-i așa.

Ți-ai uitatu anii in visuri; vorbesci câte flécuri, tóte.

Abia amu treiđeci și patru.

OPTIMESCU.

Fórá serbători, se pôte.

ZINCA.

Nu-i adeveratu; amu martoru chiar pe popa Nicolai
Ce m'a botezatu.

OPTIMESCU.

Atuncea poti chiar unu colacu se-i dai.

ZINCA.

Cându eramu acasă fată, me scăldai in jurăminte
Că ai se me cânți in versuri, pēně ce m'ai scossu din minte.
Cum ai pussu mâna pe mine, ca unu pesce mi-ai tăcutu :
Nici macaru epitalamulu, monstrule, nu mi-ai făcutu !
Mi s'a scursu flórea juneței foră nici o poesiă.

M'amu trecutu precumu se trece o ciupercă in câmpiă!
Nici unu imnu...

OPTIMESCU.

Dar bine, innuri se facu pentru repositați.
Mori, și, ȕeu, țioiu face innulu.

ZINCA.

Ei, apoi ! ilu ascultați ?
Dar nu, nu ! eu, dupe tine; còci amu cap și sunt cù minte.
De-așî muri, cine te-ar plânge ?

OPTIMESCU.

Dar murindu eu inainte,
Cine țî-ar compune innulu ?

PESSIMESCU.

Dar prea ràpede sariți
De la glumă pèn la cèrtă. Ve rogu se ve linișțiți.

OPTIMESCU.

Veđi, așa me 'ncântă Musa.

SCENA XI.

CEI DE SUSU, LINA.

LINA, intrându cu precipitare.

Matușică, matușică...

Se opresce, veđendu pe Pessimescu.

ZINCA, presentându-o.

O nepótă-a nòstră... Lina.

OPTIMESCU.

Ce e, dragă nepoțică ?
Vine Fètu-frumosu ? Ce gáfăi ?

ZINCA.

Ce e? ai se spui ceva?

LINA.

Revoluție... zaveră!

OPTIMESCU.

Eaca!... altă dandana!

ZINCA.

Ce spui, Lino? esci nebună?

LINA.

Numai se ve faceți cruce!

Nu știți ora nici momentul ce pericolu ne aduce.

OPTIMESCU.

Nu glumesci?... Auți tu, Zinco?

ZINCA.

Și cum asta?

LINA.

Ascultați.

La otelu, *la Trei Sarmale*, veșându ómeni adunați,
M'am opritu se vèdu ce este, și se cumperu tot odată
Vinulu ce vè trebuesce. Intr'o sală 'nvecinată
S'auđia unu sgomotu mare. Și sciți? parcă me 'mpingea
Cotră ușa acei salle curiositatea mea.
Me apropiuu... Ce-mi vèdu ochii!...

OPTIMESCU.

Ce-ai veđutu, dragă Linică?

LINA.

Ce se vèdu!... inima 'n mine și-acumu tremură de frică!
Salla, câtu era de mare, era plină de țerani;

Erau póte vr'o trei sute, mai toți prosti și mitocani.
 Ce s'audu?... Vorbe sinistre!... Ba că dările sunt grele ;
 Ba că țera-i la peire ; ba că-su multe havalele ;
 Ba că ministerulu âmbă patria a încela ;
 Ba că cércă in allegeri pe-ai sei fini a patrona ;
 Ba că boerimea vechă trebui se se nimicéscă ;
 Ba că se radice stégulu...

OPTIMESCU.

Dumneđu se ne feréscă !

PESSIMESCU.

Biata patriă nu scapă de 'nfocați aperiători !
 Ei se 'ntrecu în vorbe late cându ea vérsă la sudori.

ZINCA.

Asta-i probă că guvernulu este in legalitate,
 Și c'ori cine are voiă a vorbi in libertate.

LINA.

Cine scie ce ne-astéptă ! Eu ași đice se fugimu.

OPTIMESCU.

Că și eu sunt de părere : câtu mai iute s'o tulimu.

ZINCA.

Naluciri copilăróse ! Lina lucrurile-aceste
 Cam pe dosu le înțelege. Eu pricepu aici ce este.

OPTIMESCU.

Atunci spune-ne și noă.

ZINCA.

Lucru simplu : Delegați
 Din comunele rurale dupe lege adunați
 Ca s'allégă deputatulu.

LINA.

Și așa pôte se fiă ;
Căci ciocnindu mereu pahare, toți striga cu veseliă :
Se trăescă deputatulu !

ZINCA.

Ei, și-atunci n'ai înțellessu
Cà de unchiu-teu e vorba ?

OPTIMESCU.

Pôte că m'au și allesu ?

LINA.

Unulu, care-i ȕiceaă Cimbru, striga cumcă ellu plătesce
Beutura și mâncarea si totu ce se cheltuesce.

ZINCA.

Bravo ! Bravo ! bună scire ! Ah ! veniti se ve sărutu !
Asta-i ȕioa cea mai dulce care 'n viața amu avutu !

Imbracișându pe toți.

Mulțamescu-ȕi, dómne !... 'n fine !... Pessimescule... amice !
Fă unu iambu, o ditirambă, pentru astă ȕi fericie...
Tra, la, la ! ce fericire !

PESSIMESCU.

Dar, me rogu... se sciu și eă
Ce 'ntâmplare se petrece ?

ZINCA.

Nu 'nțellegi c'amiculu teu
Astăȕi se deputătesce ?

PESSIMESCU.

Ce feliu se deputătesce ?

OPTIMESCU.

Sunt allesu.

ZINCA.

Din vorba Linei lucrul totu se lămurește.
Celle ce le facu Cimbru, toate eu le-amu combinatu.
Prin urmare tréba-i gata : Optimescu-i deputatu.

LINA, bătându-se pe frunte.

Asta este ? ce neródă-sū!

PESSIMESCU.

Nu ! acésta-i ironiă.
Asta nu se póte crede ; sau jucați o parodiă.

ZINCA.

Si de ce, me rogu, n'ai crede ?

PESSIMESCU.

Fiindu că nu-i de cređutu
Se ve fulgere prin minte așa lucru.

OPTIMESCU, cotra Zinca.

Ai veđutu

Că și ellu nu-i de parere ?

LINA.

Nu sciu Domnulu ce va dice ;
Dar eu sciu că cu deșertulu nu ne-omu duce noi de-aice.
Unchiulu trebui se se facă deputatu numai de cătu.

ZINCA.

De-oi fi și-acumu înșelată, s'a sfârșitu ! me stringu de gātu.

PESSIMESCU.

Bine cumtu o se se facă ? Foră popularitate ?
Cine-lu scie pe-aice ?

ZINCA.

O ! la asta n'ai dreptate.

A lui popularitate este chiar numele seu.
Universulu intregu scie unu omu ca barbatulu meu.

OPTIMESCU.

Dar se veți profesiunea de credință ce-amu făcut'o!
O avemu și tipărită.

LINA.

Dumniata n'ai cunoscut'o?

Ce pecatu!

OPTIMESCU.

Mergi de-o adă, ca se vedă dumniului
Că noi scimu s'apucămu tréba și c'aice glumă nu-i.

Lina se duce la scrinu unde caută.

PESSIMESCU.

Și sperați ca se convingeți cu programe publicate
Capete fora principii și materialisate!
Veniți ore-acumu din lună, de nu sciți că pe pământu
Astăzi nime nu mai crede nici allu țeiloru cuvântu?
O! ce tristă retăcire! dar cui ați vorbi voi ore
Despre nobile principii sau virtuți mântuitoare?
Cându politica ajunge pârghiă de egoismu
Póte omulu se mai crédă intr'unu puru patriotismu?
Cei ce-a patriei iubire încă 'n inime păstréză
De simțirile loru astăzi a vorbi nu mai cutéză.
Cei ce prin lucrări de geniu patria și-au ilustratu
Nu suntu predilecții țeilei; alții loculu le-au luat.
Șiarlatani de messeriă, cari au pe frunte pete,
Pamfletari fõră credințe...

ZINCA, cotra Optimescu.

Veți! ți-amu țiissu se faci pamflete.
Daca m'ascultai, acuma figurai in Monitoriu;
Nu mi-ai fi ședutu acasă ca nemernicu muritoriu.

OPTIMESCU.

Veți că nu amu mîncărimea ca se punu țera la calle.
Nu me simțu făcutu spre asta. Asta-i gustulu dumitalle.

ZINCA.

Dar vrei se me ții acasă? cocónă de mahala?
Nu veți că viața asta mi-a venitu aice... na! ?
Nu veți că te uită lumea cătu trăesci cu poesia?
Nu gîndesci ce putemu face capetându deputăția?

LINA, venîndu cu o hîrtiă.

Amu găssit'o! amu găssit'o!...

OPTIMESCU.

Se veți tu, amicul meu,
Ce idei!... Citesce, Lino!

ZINCA, luându hîrtia de la Lina.

Ba, me rogu, se citescu eu!

Citesce.

«Domniloru alegatori,
«Bravi ai țerei salvatori!
«De voiți țera s'o dregeți,
«Voi pe mine se m'allegeți.
«Eu suntu bunu de deputatu
«Precumu altulu n'a mai statu.
«Ve promitu că 'n Adunare
«Eu voiu face gură mare
«Pěn' ce-oiu capeta unu osu
«Care-o fi mai bunu de rosu.
«Patria, patriotismulu,
«Constituționalismulu,
«Publicele libertăți,
«Alle lumii bunatâti
«Au se fiă-a mea devisă,
«Ca se scapu țera de crisă.»

OPTIMESCU, cõtrã Pessimescu.

Ei, ce ȃici ?

PESSIMESCU.

E de minune !

LINA.

Eu iași da votulu indatã

ZINCA.

Așteptați cã nu e tõtã : mai e încă o bucatã.

Citesce.

«Domniloru allegãtori,
 «Ve rogu fiți ascultãtori.
 «De-oiu intra in Adunare
 «Ve promitu se cascu mai tare
 «De cãtu ori care collegi
 «Cari vinu se 'ncurce legi.
 «Pe cei ce interpelézã
 «Și-a lovi 'n guvernul cutézã
 «Amu se-i amețescu strigãndu
 «Ordinea ȃillei cerẽndu.
 «Ori ce legi mi s'ar propune
 «Tõte le voiu afla bune ;
 «Voiu vota, voiu resvota,
 «Și la vorbã nu voiu sta ;
 «Numai in deputațiã
 «Se me ținu, și ce-o fi fiã.»

OPTIMESCU.

Ce ȃici de tirada asta ? Nu creȃi c'o se aibã-efectu ?

LINA.

Nici se põte rosti omulu mai frumosu și mai correctu.

PESSIMESCU.

Eu me temu c'allegãtorii n'oru se põtã se ve creȃã.

ZINCA.

Dar eu strofele din urmă îi facu limpede se vedă.

Citesce.

«Domnilorū allegători,
 «Fiți-mi bine voitori.
 «Căci și eu la Adunare
 «Ve voiū da ajutoriu mare.
 «Voiū propune-a vi se da
 «Totu ce v'ar interessa.
 «Drumuri mari și cărări late,
 «Poduri și drumuri ferate,
 «Scaune episcopesci,
 «Clopote monastiresci,
 «Mori de apă sărămate,
 «Rîuri totu canalisate,
 «Și-altele ce nici gândiți
 «Numai fericiți se fiți.
 «Dați-mi dară votu la urnă
 «Ca se potu lua diurnă.»

PESSIMESCU.

Prea frumosu pamfletu, amice, dar vedu că nu te rostesci
 Lângă care grupu politicu ai de gându se te lipesci?

OPTIMESCU.

Veți, nu m'amu gânditu la asta. Zinca ânse imi va spune.

ZINCA.

Eac' așa! parcă din asta o se éssă vr'o minune!
 Te lipesci unde-ți convine.

OPTIMESCU.

Bine țice.

LINA.

Negreșitu.

OPTIMESCU.

Eu scieam că Zinca scie.

PESSIMESCU.

Dar nu prea sunt dumeritu :
Albi veți fi, ori veți fi Roșii ?

ZINCA.

Vomu forma o fracțiune
Liberă, independente, fără de opiniune ;
Cu discursuri lungi și late țera vomu cutremura,
Ca s'ajungemu cu totu prețulu se ne aretămu ceva.
O politică atuncea e mai bine nemerită
Cându o faci mai încurcată, cându o ții mai încălțită.
O ! eu amu experiență. Mi-amu făcutu programa mea.
Interesulu pörtă fesulu : amu se-lu portu, și-lu veți vedea.
Și-apoi daca ar fi vorba se-mi allegu vre o culóre,
Pentru ce-ași allege alba ? se me facu conservatóre ?
Ar fi mare nerođiă... ce mai amu de conservatu ?
Tinerețea ? frumusețea ?... Mi se pare c'au sburatu !
Roșia, totu calea, vaea ; cellu pucinu chiar la vedere
Asta este mai plăcută.

LINA, in parte, aretându obrasulu.

Și chiar moda o cam cere.

PESSIMESCU.

Bine, dar mai e și Centrulu.

ZINCA.

Centru ! adecă 'n mijlocu :
Nici la drépta, nici la stânga ! Nu 'nțelegu unu așa locu.
Ba, dac' oiu vedea c'acolo e mai multă inlesnire
Ca s'ajungu la portofoliu, póte mi-oiu eși din fire.
M'oiu gândi eu și la asta.

OPTIMESCU.

Ne-omu gândi, și vomu vedea.

LINA, in parte.

Bunu capu are mătușica !

OPTIMESCU.

Bine ȃice Zinca mea.

Mintea ei, veȃi, me convinge cȃ eu amu vocaȃiune
A me face omu politicu.

LINA.

Adecȃ, și eȃ aș spune
Cȃ iar ședeȃ fȃrte bine unchiului ca deputatu.
Are tȃta gravitatea pentru unu barbatu de statu.

ZINCA.

O s'ajungȃ chiar ministru.

OPTIMESCU.

Mai sciȃi ? nu e lucru mare :
Deputatu, și-apoi ministru.

PESSIMESCU.

De vei merge 'n Adunare,
Amu se viu și eu odatȃ : se vȃdu cumu te vei lupta
Cu atleȃii de tribunȃ cȃndu te voru apostrofa.
Se vȃdu : esci tu Cicerone, se te luptȃ cu Demostenii ?
Esci unu Solonu se ȃii faȃ cu Licurgii ?

LINA, in parte.

ȃi : prostenii.

PESSIMESCU.

Tu, ce scii se-ȃi frȃminȃi mintea cu un iambu, sau un spon-
Ce-ai se ȃici la legȃ ce 'n prosȃ gȃtesc ȃerei pȃte-un reu ?, [deu

Tu, ce nu scii multu se numeri, cumu vei combina budgete
 Și vei regula finanțe cari cadu țerei pe spete?
 Și, de nu vei fi in stare a vorbi și a vota
 Cumu e dreptu și cumu e bine, care-ar fi gloria ta?

OPTIMESCU.

Ce dici, Zinco, la acésta?

ZINCA.

Dicu că trebue ori-care
 Ca se facă pre câtu pôte. De nu-i fi oratoru mare,
 Se fi și tu cumu suntu alții.

LINA.

Dar, me rogu, intr'unu Museu
 Vedeți totu ce este mare din ce-a făcutu Dumneșeu?
 Lângă Elefanți și Zimbri, suntu și alte animale :
 Șóreci, rațe, gâsce, vrăbii...

ZINCA.

Taci tu, cu glumele tale.
 Camerele sunt mai bune cându au mediocrități.
 Ministerele se 'mpacă mai alessu cu nulități.
 Apoi daca deputații ar fi totu cu gura mare,
 S'ar mai face óre trebă colo 'n delu la Adunare?
 Cându se face vorbă lungă, parc' andu bróscele 'n lacu.
 Dreptu se-ți spunu : preferu mai bine deputații cari tacu.
 Cellu pucinu ei prin tacere gravitatea își arată,
 Și au totdeauna pôte consciința împăcată
 Că n'au spussu o neroșă. N'ai de cât a nu vorbi :
 Se voteși, asta se cere pentru doi galbeni pe și.

LINA.

Ba eu ași mai face una : ași dormi, și 'n visuri line
 Patria ași regula-o, dupe cumu i se cuvine.

OPTIMESCU.

De-ar sci că tu esci pe lume, deputații, draga mea,
 Ți-ar da pensii viagere și pe brațe te-ar ținea.
 Capulu teu e de Minervă.

PESSIMESCU.

Ve 'nțelegu acumu dorința ;
 Dar, ca se v'ajungeți scopulu, aveți cellu pucinu puțința ?

ZINCA, ȘI OPTIMESCU.

Ce feliu de 'ntrebare-i asta ?

PESSIMESCU.

Trebui bine cugetatu.
 Nu s'allege, precumu credeți, așa lesne-unu deputatu.
 De programe tiparite pe-aici lumea jocu își bate.
 Cu discursuri bine Țisse nu-ți faci popularitate.
 De vr'o cheiă mai solidă ați gânditu a ve 'nărma.

OPTIMESCU.

Eu nu sciu ; nevasta scie.

LINA, in parte.

Asta-i asta !

ZINCA.

Cumu așa ?

Ca ce feliu de cheiă ?

PESSIMESCU.

Chiea vr'unei influinți oculate,
 Fără care pôte nime nici voesce se v'asculte.
 Influența-i talismanulu care face deputați.

LINA, in parte.

Se me ducu la *Trei-Sarmale*, si se 'ntrebu pe Delegați.

OPTIMESCU.

Ce feliu de mâncare este influența ta ocultă ?
 E vr'o passere măiestră care lumea o ascultă ?
 E vr'unu Geniu, vr'unu Oracolu ? in ce stă puterea sa ?

LINA.

Eu multu m'ași ruga de Domnulu se vorbescă mai apla.

PESSIMESCU.

Influența, care face deputați, e sau brutală,
 Sau, precumu o numescu unii eufimisti mai noi, morală.

OPTIMESCU.

Ei, și cum asi face ôre ca se potu s'o dobândescu ?
 Poți tu ca se-mi dai adresa, ca se potu s'o nimerescu ?

PESSIMESCU.

Atât una, cât și alta, dupe timpu, dupe regime,
 Iși essercită puterea, fõră se le véda nime.
 Reședința ei ocultă veți putea s'o nemeriți
 Acolo unde de lege și dreptate v'asurđiți.
 Iar ca se-i aveți favórea, este ıareși o sciința
 Ce se capetă cu lungă și 'ndelungă-esperiința.
 ıntăi probe de credința multe trebue se-i dați,
 Și cu multe juraminte la ea se ve inchinați.
 Atunci ea ve dà brevete, ce vé facu sciuți la lume,
 Și n registrulu celloru vrednici e trecutu allu vostru nume.
 Și de n'ai brevetu, amice, de la mine se o scii :
 Te 'nvértesci pe-aci de surda ; deputatu nu poți se fii.

OPTIMESCU.

Și brevetulu ce fel este ? la ce pote se-mi ajute ?

PESSIMESCU.

Dar ellu ıți ofere gratis merite chiar neavute.

De-ai fi prostu , stupidu , nemernicu, deșuchiātu sau chiaru
 Iți dă diplomă și titlu de învețatu și erudit ; [smintitu,
 Talentu, geniu, elocuență, spiritu și capacitate,
 Ori ce felu de aureole, pe-allu teu capu voru fi chemate;
 Publica opiniune te botéză nescăldatu,
 Și te pomenesci de-odată senatoriu sau deputatu.

ZINCA.

Dar noi nu ne batemu capulu cu mijlôce de aceste.
 Influența dumatile nici nu voi se sciu ce este.
 Eu me ducu pe drumulu mare ; nu mergu dupe cotituri.
 N'am nevoe a recurge l'ășa nalte învețături.
 Pre câtu timpu n'o se se facă in alegeri pressiune,
 Optimescu se alege.

OPTIMESCU.

Zinca mea scie ce spune.

PESSIMESCU.

Eu v'assiguru că colegiulu cotra care v'adresați
 Este o minciună gólă.

OPTIMESCU.

Ce felu ? Domnii delegați
 Cari au se me voteze sunt minciuni ?

PESSIMESCU.

Sunt automate
 Ce se mișcă fôr' se sciă de ce mână sunt mișcate.
 Și nici sciu pe cine servă.

OPTIMESCU.

Așa dar de-așiu fi allesu,
 Ași fi deputatu minciună ?

PESSIMESCU.

Eată dar c'ai intellessu.

ZINCA.

Utopiă! amăgire! asta nu pôte se fiă.
Ori și ce colegiu e liberu.

PESSIMESCU.

Da, e liberu pe hârtiă.
Inse in realitate astu colegiu este ursitu
A vota pe nesciute și-a fi pururea-amăgitu.

ZINCA.

Calomnii, minciuni și flécuri, de-alle opozițiunii,
Care vrea ca se insulte demnitatea națiunii.

PESSIMESCU.

Dar sciți cum s'alegu la sate acesti sdraveni Delegați
Ce se facu ómeni politici alegându pe deputați?

OPTIMESCU.

Cumu, me rogu? Voiu s'o sciu asta.

PESSIMESCU.

Voi, traiți in capitală.
Nu sciți ce e pe la țerră practica electorală.
Unu primariu, ce e firesce alu Prefectulni agentu,
Și inițiatu se fiă in alegeri instrumentu,
Bate toba se s'adune într'o ȓi la Primăriă
Cetățenii din comună, pentru-acéstă datoriă.
Cu greu mare se adună, aduși cam cu Vătășei.
Vre o ȓece cincispreȓece, amăriți ca vai de ei.
«Măi, allegeți Delegații cari trebui se pornescă
Se alégă deputatulu pentru classa țeranescă.
— Vai de noi! respundu țeranii. Nu puteți se ne lassati

Se ne cautăm de trebă când suntem așa 'mpilați ?
 Ui-te! sfertulu e aprópe ; sărăcia ne stă 'n casă ;
 Perceptorulu ne înhață ; ne ié cu nepussu în massă.
 Trebui se ne dăm la muncă ca s'agonisimu ceva.
 Timpulu este banulu nostru : ne rugăm a ne-lu lăssa.
 Sapa, plugulu, secerisiulu, asta e viața noastră.
 A politicei tocmelă este pentru dumniavóstră.
 Apoi noi nu scimu nici carte, se scrimu votulu cum am vrea ;
 Mérgă alții, căci noi suntem tot parliți de-așa belea.
 — Nu se póte. Delegații, este ordinu se s'alégă
 Ca se facă deputatulu care legile se drégă.
 Ui-te, Stanu, Danilă, Nécsu, Pele-lungă, Moșu Dărvariu,
 Potu se mérgă chiar cu mine. — Bine, domnule Primariu !
 Iar la tactulu prefecturei, când allegerea se face,
 Legea se essecutézá linistitu și 'n bună pace.
 Adusi astufeliu, Delegații, scărpinându-se, se ducu
 Și depunu bilete 'n urnă scrisse de cei ce-i conduc.
 Alessu esse cellu ce are a brevetului putere,
 Pre cându nimeni nu cunósce alle intrigei mistere.
 Cu manopere de-aceste, daca cređi că poți se fii
 Deputatu legalu, amice, fă-te,-alege-te.

OPTIMESCU.

Dar scii

Că nu-mi place asta, Zinco ? Jucăriile aceste
 Cam a fraudă mirósă ; nu-mi paru sante nici oneste.
 Asta nu-i legalitate.

ZINCA.

Asta póte se facea
 Sub regimele trecute.

PESSIMESCU.

Ve assiguru , dómna mea,
 Sub ori care regimu este mai aceiași procedură.

ZINCA.

Și-apoi credeți cumcă Zinca n'a luat n'ici o măsură!
Influențele aceste, care ve nelinlesc, ve
Credeți că n'amu aflat chipulu se pot se le nimicescu?
Zinca, care ve vorbesce, a aflat o vrăjitoare
Care se descante urna.

OPTIMESCU.

Și se pôte asta ore?

Cum o chiamă?

ZINCA, cu misteru.

Dómna Pungă!

OPTIMESCU, riđendu.

Taci, că moriu.

ZINCA.

Am cumperatu

Cu bani toți allegătorii.

OPTIMESCU.

Ce feliu! cumu? și ce ai datu?

ZINCA.

Ce amu datu, amu datu; ce-ți passă? se avemu deputăția.

LINA.

Mare capu ai, mătușică!

OPTIMESCU, in parte.

Mare ți este nebunia!

VOCI, afară departe.

Se trăescă deputatulu! Urra! Urra!

ZINCA.

Audiți ?

Acumu de successulu nostru mai puteți se ve 'ndoiți ?
 Se proclamă deputatulu !... Ține-mă, Maică Fecióră !
 Ușeloru ! dați-ve 'n lături !... Bucură-te, inimióră !
 Lino ! rapede cu masa !... Adă ploscele cu vinu !
 Optimescule ! discursulu !... Eată delegații vinu !

Lina aduce vinu și mncări pe masă.

VOCI, mai aprópe.

Urta ! Urta ! Domnulu Cimbru !

PESSIMESCU.

Ve spun drept : nu puteam crede.
 Inse vèdu realitatea. Vrăjitórea, cumu se vede,
 A invinsu pe Influentă.

ZINCA.

Bine, nu ve spuneamu eu ?

LINA.

Pecatu că n'am pussu prinsóre !

OPTIMESCU.

O perdeai, amicul meu !

ZINCA, uitându-se pe feréstră.

Ei sunt !... Ei !... ce fericire !

Deschiéndu ușa.

Dar veniți, ve rogu, mai tare.

S C E N A XII.

CEI DE SUS, CIMBRU, *urmatu de mai mulți Delegați.*

TOȚI, intrându.

Se trăescă Cóna Zinca !

Se rapedu asupra mncăriloru și a vinului.

ZINCA.

Vasteptamu cu nerabdare!
 Inima mea nu mai pôte : vërsu și lacrimi și sudori.
 Credeți-mi, Domnule Cimbru!... domniloru alegători!...
 Nu știu... de recunoscință... mi se légă limba 'n gură...
 Ah!... in fine triumfaremu!

CIMBRU.

Tôte spre norocu ne fură.

OPTIMESCU.

Ei, și cumu s'a făcutu lucrulu? căci eu, îți marturisescu
 Parcă totu nu-mi vine-a crede.

CIMBRU.

Eaca, se ve povestescu.

De o dată era lucrulu în încurcătură mare.
 Erau ordine secrete, și chiar cu amenințare,
 Delegații se nu aiba voiă a se întruni,
 Nici se védă candidații ce ar vrea a le vorbi,
 Ci la ora însemnată la Prefectu se se adune
 Și se mérgă se voteze numele ce le va spune.
 Noi atuncea facemu larmă : chiemămu chiar pe procuroru :
 Dup' acesta, ca prin farmecu, ne vedemu scapați de zoru.
 Atunci, cum ne-am veđut liberi, ne-am dus toți la *Trei sarmale*,
 Și 'ntre fleici și 'ntre pahare amu pussu lucrulu totu la calle.
 Se trăescă Cóna Zinca ! strigați, frațiloru, mereu !

TOȚI.

Se trăescă Cóna Zinca !

CIMBRU.

Apoi se traescu și eu !

bea.

TOȚI.

Se trăescă Domnulu Cimbru !

CIMBRU, sarutându mâna Linei.

Și nepóta cea frumoasă !

TOȚI.

Și nepóta cea frumoasă !

ZINCA.

Credeți-me : sunt voiósă
Că ve vedu așa de veseli... Inse... póte ați uitatu
Că se cade o urare și domnului deputatu.

Aretându pe Optimescu.

1-LU DELEGATU.

Adecă-te, coconiță,... Domnulu Cimbru... sdravěnu este !
Nici s'a mai vedutu ca densulu pentru treburi de aceste !
Minte ageră, capu mare !

ALU 2-LEA DELEGATU.

Ce feliu ? adecă nu-i bunu ?

TOȚI, ciocnindu ploscele și paharele.

Urra ! Urra ! Urra ! Urra !

OPTIMESCU.

Adecă, dreptu se ve spunu,
Acestu sgomotu me incurcă.... Cer cuvěntul ! cer cuvěntul !

ALU 3-LEA DELEGATU.

Da !... dați domnului cuvěntulu !

1-LU DELEGATU.

Mâi !... dar tremură pământul...
Ce se fiă ?...

ALU 2-LEA DELEGATU.

Vinu-i tare !...

CIMBRU.

Fraților alegători!

Fericiți dioa acésta și-i fiți recunoscători
 Că ve dà ocașiunea și nespusa fericire
 Ca se faceți cunoscință cu unu omu plinu de mărire.
 Domnulu Optimescu este unu boeriu de cei mai mari
 Care are țera noastră. Ale lui merite rari
 Le serbéză universulu. Iar cocóna Zinca este
 A sa nobilă consórte.

ZINCA.

Complimentele aceste

Te rogu lassă-le la urmă. Dumniata spunemi acumu
 Câte voturi ne-a datu urna ?

CIMBRU.

N'aveți grijă nici de cumu.

O! alegerea-i făcută cu maioritate mare.
 Imi punu capulu că nici draculu s'o casseze nu e 'n stare.

ZINCA.

Adă dar mandatul; unde-i? Dă mi-lu. Pentru ce'lu mai ții?

CIMBRU.

Dar me rogu : se ne 'nțelegemu...

OPTIMESCU.

Ei, ce-i? Ce mai vrei se scii?

CIMBRU.

Bine, nu 'nțelegeți unde trebue se stea mandatulu?

ZINCA.

Se-lu amu eu.

CIMBRU.

Mè rogu me értă.

OPTIMESCU.

Me rogu : cine-i deputatulu ?

CIMBRU.

Ce ? n'ăți înțeles'o încă ?

OPTIMESCU.

Ce spui ?

CIMBRU.

Eu suntu deputatu.

OPTIMESCU.

Ei, dar eu ?

CIMBRU.

E altă vorbă. Dumniata esci candidatu.

ZINCA.

Bine cumu se chiamă asta ? Bani mei ?...

CIMBRU.

Se află bine.

ZINCA.

Dă-i încóce, hoțu de codru !...

CIMBRU.

Me rogu : mai incetu cu mine.

Sunt reprezentantu alu țerei. Amu dreptu se fiu respectatu.

Nu mai suntu, dragă Cocónă, copilașulu lepadatu

Ce-ți era odinióră obiectu de tiraniă.

Me culcai la grajdiu cu câinii, în a mea copilariă :

Me băteai cu biciu de sirmă, ca se riți de plânsulu meu ;

Imi dai palme 'n locu de pâne; credeai se-ți fiu sclav mereu.

Zinca ~~OPTIMESCU.~~

Cine ? eu ?

~~Optimescu~~ ZINCA

Nu cum-va p^ote tu esci Sandu ?...

CIMBRU.

E^u, stăpâne !

Eu sunt Sandu, acum Cimbru... M'ăți tratatu ca pe unu câne.
Ei, acumu și eu, la rându-mi, voescu foculu ami versa.

ZINCA.

Ce feliu, hoțule ? și banii ai de gându a mi-i mânca ?

CIMBRU.

Banișorii dumitale, destinați pentr'o tradare,
S'au mâncatu la *Trei sarmale* ; și pecatulu, țeu, nu-i mare.

ZINCA.

Așa mi-ai facutu, moțpane ? miserabile banditu !
Mi-ai furatu deputația... hoțule nelegiuitu !
Te 'nvētu eu... ! la Procurorulu !...

PESSIMESCU.

Asta, d^omnă, nu vei face.

Legea te-ar trimite 'ndată acolo unde nu-ți place.
A corumpe Delegații, e delictu de condamnatu
Mai gravu încă de câtu fapta care-acumu v'a superatu.
Lasați dar deputația Domnului, care-o dorește,
Iară tu, iubite frate, mergi acasă și trăește
Ca unu omu de omeniă ; și nu te mai incerca
Se-ți prostitui totu trecutul, care e gloria ta.

LINA.

Ba scii una, mătușică ? se te duci la Adunare
Și se-lu spui la Presidentulu, ca se-i tragă la spinare.

OPTIMESCU.

Aşa! bine ȕice fata.

ZINCA.

Hoŕule afurisitu!

Se stringe de gátu.

Na! na! na! m'ai mâncatu friptá! na! na!

Leşină şi cade în brácele lui Optimescu.

OPTIMESCU.

Eaca! a muritu!

O terasce şi o aşedá pe canapea.

Ajutoriu! chemaŕi unu doctor!... Zinco!... Zinco!... sufletele...!

Nu se scólá!... Ah! se duce mângáerea vieŕii mele!

Ah! Of! Uf!

Leşină şi cade aláturi cu Zinca.

1-LU DELEGATU, in parte.

Dar nu e glumá: moru doi ómeni... Se me ducu
La Parquetu se dau de scire, sau unu doctoru se aducu.*Esse.*

ALU 2-LEA DELEGATU.

Dar nu veŕi, domnule Cimbru?

CIMBRU.

Leşine ori cátu le place;

Consciinŕa mea e 'n stare cu acestea se se 'mpace.

LINA.

Tóte bune şi frumóse, dar eu, eu, ce me facu eu?

CIMBRU.

Ramuricá de Sabiná! nu-i aci Romanulu teu?

Ii deschide braŕele.

LINA.

Hoțule!

Incetă, pe cândă Cimbru o apucă.

Ține-me bine!

Se prefacă a leșina în brațele lui Cimbru.

CIMBRU.

Puțuliță, nu ai frică.

Cătu va fi Cimbru cu tine, nu ai grijă de nimică.

TOTI.

Se traescă Domnulu Cimbru!

ALU 2-LEA DELEGATU, *contra Pessimescu.*

Ei, dar dumniata ce ȳici?

PESSIMESCU.

ȳicu că próstă comediă jucămu noi astăȳi aici.

S C E N A XIII.

CEI DE SUSU, 1-lu DELEGATU, DOCTORULU,
apoi PROCURORULU și câți-va Călărași.

1-LU DELEGATU, intrându cu Doctorulu.

Hai curându, domnule doctoru! leșinații sunt aice.
Dă-le ceva și-i destéptă.

DOCTORULU.

Asta-i tréba mea, voinice.

Scóte doe flacóne, pe cari le aplică la nasulu lui Optimescu și alu Zincăi.
Eac' așa!

Lesinații se destéptă, strenutându.

1-LU DELEGATU.

Ei, bravo! bravo! uite, măi, s'a desteptatu!
Dumneȳeu se va trăescă!

ZINCA, strenutându.

Carnacsi!

Optimescu.

Ce! te-ai sculatu?

ALU 2-LEA DELEGATU.

Eaca, mări, și Procurorulu!

PROCURORULU, intrându cu Calarasi.

Domnulu Cimbru aici este?

CIMBRU.

Eu? aicea.

ZINCA.

Elu e hoțulu!

PROCURORULU.

In momentele aceste

La parquetu au venitu probe că eu bani escamotați
Și mijloce neonestे ai coruptu pe Delegați.

CIMBRU.

Suntu reprezentantulu țerei.

ZINCA.

Ba esci hoțu fora rușine.

LINA, dându-se lângă mătunșu-sa.

Catu pe ce neobrazatulu se me fure și pe mine.

CIMBRU.

Me voiu duce 'n Adunare acolo m'oru judeca.

PROCURORULU.

Ba vei merge la 'nchisóre; acolo sémă 'ți vei da.

OPTIMESCU.

Să trăească Procurorul!

CIMBRU.

Protestezu!

ZINCA.

Se taci, moțpane!

PROCURORULU.

La arestu!

OPTIMESCU.

Ha, ha! imi place.

ZINCA.

Ține minte, hoțomane!

PESSIMESCU.

Trebui se cunosc acuma cu totu scepticismulu meu,
Că totu este lege 'n țără... mulțămescu lui Dumnezeu!

Cortina cade.

F I N E.

LA PLEVNA!

DRAMA INTR'UNU ACTU IN VERSURI

(A doua editiune revedita).

P R E F A C I A

Acéastă dramă are uă mică istoriă.

Tipărită in anul trecut 1878, și îmbrăcișată de publicu cu uă bună voință pentru care i sunt recunoscătoriu, am avutu curagiulu a o propune la concursulu premiulu C. Năsturelu Herăscu, instituitu a se decerne *pentru cartea cea mai bine scrissă* în cursulu anulu.

Societatea Academica însărcinată a decerne acelu premiu, a numitu uă comissiune din sinulu seu care se cerceteze diversele scrieri tipărite in acelu anu. Membrii Comissiunii împărțindu lucrarea între ei, drama mea a avutu sórtea a cadea pe mâna D-lui Ion Ghica.

Concursulu a avutu unu desnodământu ciudatu. Comissiunea concursuale a propusu plenulu Societății premiarea unei alte opere, care a avutu mai multe voturi in sinulu seu. Propunerea inse a căduțu inaintea majorității Societății; iar dupe ua procedură, cam arbitrariă, celle-l-alte opere nu s'au mai pusu la votu, și nici chiar recensiuile speciali nu s'au cetitu in ședința plenariă a Societății. Abia, dupe reclamațiunile mele, s'a aprobatu tipărirea lor in Analele Societății.

Cu ocașiunea acestei a doua edițiuni, credu că e locul a transcrie aice referatulul D-lui Ion Ghica, așa cum s'a publicatu în Analele Societății Academice, sub titlu de :

Recensiunea Dramei «La Plevna» a D-lui G. Sion.

«D. Sion, mișcatu de vitejia soldatului român și de devotamentulu femeiloru noastre, a voitu să facă ua mică piessă de circumstanță; déră talentulu cu care l'a dotatu natura l'a condusu a face una din cele mai frumóse flori ale literaturii noastre. Mica domniei-sale dramă intitulata : «*La Plevna!*» conține pagine pline de simțiri inalte, de idei generóse și de descrieri adeverate poetice; drama d-sale póte rivalisa cu cele mai frumóse produțiuni de felulu a-cesta.

Intr'unu salonu, așternutu cu mătasă și impodobitu cu flori, șede la vorbă cu fiica-sa Elvira, nobila și bogata principesă Anna, ua damă care deconsideară totu ce e romanescu, déră în inima căreia iubirea maternă este cu atātu mai desvoltată, cu câtu prejudețele și trufia nascerei sunt mai esagerate. Muma e fórte îngrijită de neliniștea ce observă în sufletul nobilei sale fiice și totu-de-ua-data măhnită de plecarea la armata de la Plevna, a fiului seu Șerbanu, carele, dupo parerea ei,

«S'afila in demissiune; avutu destulu era;

«N'avea nici ua nevoia in óste a intra.

«Dér' dorulu vitejiei de ua-data il Iovesce,

«Se iea cu toți nebunii și la resboiu pornesce;»

«dără decă voia să mērgă la bataliă, celu puțin sē
«fi intratu in armata rusēscă!» In vorbirea ei cu
Elvira, incetulu cu incetulu și printr'ua discussiune
in care combate iubirea de țēră și avēntulu gene-
rosu alu gingașei și iubitōrei Elvire, viindu vorba
despre «*Stēoa Romāniei*», cucōna crede cā fiulu seu :

. . . n'avea nevoe la dinsa sē rīvnēscă :
«Cu numele lui singuru putē s'o dobāndēscă.
«De dreptu putea sē-i vină lui ast-fel de favori,
«Cāci nascerea-i acorda și titluri și onori.»

Nu impartășesce opiniunea Elvirei cā :

«Sciințele, talentulu, purtările frumōse,
«Laborile și zelulu spre fapte generōse,
«Acestea facu ađi lustru și nume cunoscutu;»

ci visēđă pentru fiica-sa unu ginere care se se tragă,
ca dinsa, din nēmulu Comnenilor și al Porfiregene-
tiloru ; pe cāndu Elvira voiesce unu sociu iubit,

«Dar sociu iubit nu pōte sē fiă celu ce n'are
«Vre-ua posițiune séu nume ilustratu.»

Din vorbă in vorbă, naiva și gingașa fată îi des-
copere, în versurile urmatōre, secretulu inimei sale,
amorulu seu pentru maiorulu Preda, tovarășulu de
arme alu lui Șerban :

«E unu june cu sufletu înălțatu,
«Cu inima frumōsă, de lume lăudatu.
«Distīnsu în cunoscințe, cu meritele-i rare,
«Unu viitoru ilustru elu în armată are.
«Amicu și sociu de arme elu e cu frate-meu.

.
.

«Nu suntu in stare a'ti-spune cumu mi-a venitu amorulu,
 «Precumu nu-ți potu descrie acumu ce este dorulu.
 «Cum mi-a venitu amorulu! o Dómne! 'ntr'unu minutu!
 «In prima clipă dulce cându ochi'mi l'au veđutu.
 «De-a fostu o ți fatala, séu ți de fericire,
 «Tu póte se scii, mama, sě faci deosebire.
 «Dar despre elu, me crede, multu timpu nici nu visa
 «Că inima Elvirei de dínsulu suspina.
 «Și me 'ntrebamu adese de nu cadu in pecate
 «Și déc' ast-fel de doruri putea a-mi fi iertate!
 «Dar intr'ua ți amorulu, cu lanțu-i fermecatu
 «Pe unulu si pe altulu de-uadata ne-au legatu.
 «De-atunci inima-mi țiice că numai in iubire,
 «In farmeculu acesta, stă dulcea fericire.
 «Cātu elu era pe-aice și-lu mai puteamu vedea,
 «Vedeamu in ellu viéta și fericirea mea;
 «Treceau țiilele mele ca visuri de plăcere,
 «Și in a mea bețiă nici cugetamu a cere
 «Iertare de la tine; fiindu că eu credeamu
 «Că pasulu datoriei cu-acésta nu perdeamu.
 «Dar de cându elu lipsesce, lipsesce ori-ce pace
 «Din sufletulu meu, mamă! și nu sciu ce m'oiu face.
 «In foculu ce me arde scăpare nu găsescu
 «De câtu la măiculița pe care o iubescu.
 «In sínulu teu, dar, mamă, revěrsu a mea iubire,
 «Și dă'mi ua mângâiere macaru cu-a ta zimbire.»

Lovită în credințele sale, în nobleța familiei, furórea principesei nu mai are margini :

«N alte timpuri, nu numai te mustramu
 «Dar chiaru la monastire viața'ți condamnamu»

Furóre, la care Elvira, alu cărei gându este plinu de iubitulu ei, respunde, sburându pe aripele ilusiuniloru celoru frumóse :

«Ce lucruri minunate ieri nópte amu vissatu !
 «Părea că încetase rășboiulu cu Turcia.
 «Ua veselia mare domnia in Romania.
 «Ua primavéră dulce vestia unu anu mănosu;
 «Concerte mândre 'n aeru se auđiau voiosu !
 «Părea că se întorce de la rășboiu ostirea,
 «Triumfătoare, mândră, în totă strălucirea;
 «Intréga capitală eșise-a 'ntâmpina
 «Cu flori și cu ghirlande armata ce intra;
 «Cu musica in frunte cântându imnuri frumoșe,
 «Readucea aminte de timpuri glorióse,
 «Și aducea trofee cumu nu s'au mai veđutu,
 «Prisonieri și tunuri, ce 'n lupte au căđutu !
 «Ostașii veniau mândri, cu fețele pârlite,
 «Dér esprimându mândria de inimi oțelite.
 «Iar în mulțimea mare de falnici cavaleri
 «Se distingeau anume duoi mândri oficeri;
 «Ghirlande d'in balcone pre ei cădeau mai multe,
 «Și toți părea că vocea dorescu se le asculte.
 «Era scumpulu meu frate, Șerbanu, copilulu teu,
 «Și lângă dînsulu Preda, venindu cu dorulu meu.»

In mijloculu acestui dialogu intervine unu altu personagiú , unu tēneru gentilomu , pretențiosu și mândru, d. Leon, unu felu de nepotu pe care Principesa l'aru voi de ginere.

«Familia ilustră, la Curte primitu bine,
 «Frumosu, fașionabilu

Elu nu difere in idei cu principesa Ana de câtu în privirea bisericei. D-lui Leon nu-i prea place a visita locașulu celu sântu. Apoi d-lui Leon nu-i place nimica romănescu :

«Apoi limba română, ce vrei ? este ceva
 «Ce 'n sufletu și 'n urechiă nu pôte a-mi intra.
 «Punu multă preferință pe limbele străine.»

Diarele romănesci le are în orróre; le tractedă de :

. «Organe triviale
 «De patime meschine, de intrigi séu cabale.
 «Platesce-le, și 'ndată mii laude îți dau.
 «Sunt specule curate ; nici ua credința n'au.
 «Apoi toți pecatoșii ce nu știu macaru scrie
 «Li vedi că scotu gazete și strică la chărtie.»

În credință și idei, elu este antipodulu Elvirei, care din contra iubesc totu ce este romănescu, chiaru și diarele.

Cucóna Ana, plecându la biserică se invóce protectiunea cerului asupra capului fiului seu, lasă pe Leonu cu Elvira. Între acesti tineri se încinge ua discussiune de idei, în cursulu căreia tēnera fată nu ascunde că se află cu gândulu și cu sufletulu la Plevna , ceea ce face pe junele Leon a'i dice cu ironiă :

«De-ași fi știutu acésta, mergeamu și eu la óste,
 «Cu tóte că n'amu pofta să capetu glónțe 'n cóste.
 «Dar ca să-ți facu placerea, mergeamu ca să-ți aducu,
 «Macaru ca să poți ríde, vre unu bașibuzucu.
 «Atunci, avému, de siguru, și titluri către tine,
 «Dacă 'ntre eligibili m'ai fi pusu și pe mine.»

Pentru edificarea acestui pretendentu , Elvira îi citește scrisórea ce priimesce de la Preda :

«Susu pe délurile Plevnei la Elvira me gândescu;
 «Și-al ei mândru, dulce nume, cu doru mare ilu șoptescu.
 «Dușmanulu în aperare la redute susu s'aține,
 «Êr Românulu josu în vale la ochiu pușca mereu ține.
 «Peste-ua ora noi ne ducemu să-l călcăm în cuibul seu;
 «Pên' atunci se spunu Elvirei dorulu sufletulu meu.

«Datoria către țără și a armelor onóre,
 «Aste doue sentimente, ađi la toți ne dau ardóre.
 «Trebui s'aretâmu la lume că Românulu scie-a da
 «Viața sea, cându este vorba patria a'si apera.»

și mai la vale :

«Amu credința că în luptă sufletulu s'arătă mare,
 «Precumu inima se 'nalță l'ale dragostei altare.
 «In totu loculu, la totu pasulu, doue doruri eu nutrescu :
 «Patria s'o vedu cu lauri, și pe-Elvira s'e iubescu.
 «De-oiu muri, pe a mea busă voru fi scrise doue nume :
 «*Romania si Elvira!* ce-amu iubitu mai multu în lume.
 «Plecu în focu, adio, dragă! rōga-te lui Dumnedieu
 «Pentru gloria romăna, neuitându amorulu meu.»

La citirea acestei epistole ua idee 'i petrece gândulu, idea că mirele ei pōte s'e cađa în bataliă, și îndată se hotărâsca a'si vinde giuvaierurile ca s'e ducă se formeđe ua ambulanta, idee repede concepută și mai repede esecutată.

«Mi-ași pune și viața pe-alu patriei altariu.
 «Dar noi, ființe slabe, suntemu nefericite :
 «La lupte, la resbōie, noi nu suntemu primite!
 «La ڃile de durere, noi țerei nu putemu
 «S'e-i dămu de cătu aceea ce în inime avemu!
 «La ce s'e portu dar scule de mare prețu pe mine,
 «Cându flōrea țerei este în rane și suspine?»

Inchipuți-ve furōrea nobilei mume cându vine de la biserică și găsesce pe fiică-sa cu crucea roșiă pe peptu! Mânia ei ânse pere, cându vede pe fiică-sa leșinată la scirea, dată de ڃiare, că Preda a căđutu în lupta de la Grivița.

«Onōrea casei mele în fine a scăpatu!
 «Iubia, nesocotita! Va plânge, da 'i va trece.»

Elvira, revenită din leșinu, étă cumu își formulă hotarirea :

- «La Plevna me voiu duce ; mormentu-i voiu căta ;
- «Voiu mortu s'lu strangu în brațe ; și ranele lui grele
- «Voiu să le scaldu cu rîuri d'în lacrimile mele.
- «Voiu semena ua flóre pe negrulu seu mormentu :
- «Ua flóre ce-i va spune eternulu meu cuventu :
- «*Elvira pentru Preda*» ! ua flóre ce-i va cere
- «Să creďă că eternă va fi a mea durere!»

Muma, induioșată de durerea Elvirei și asigurată acum că mândria familiei este garantată în contra mesalianței, se decide a întovăroși pe nenorocita ei fiică, la Crucea roșia.

- «Dér maica ta de tine nu se va desparți :
- «Durerea ta unu echo în sinu'mi va găsi.»

Leonu, induioșatu și elu, séu legănatu de speranța că va găsi unu locu vacantu în inima Elvirei, hotărăsce și elu să mérga la ambulanță, cându deua-data intră Draganu, betrânulu și credinciosulu servitoriu care întovăroșise pe Șerbanu ; intră și povesteste bătălia, în care a căđutu tēnerulu seu stepănu Șerbanu și amicul seu Preda.

Etă cumu Drăganu descrie vitejia armatei nóstre :

- «Divisiunea-a patra, din Moldoveni compusă,
- «Avu întēiu onórea a fi în luptă pusa ;
- «Iașenii, Vasluenii, au fostu predestinați
- «De sórte ca să fiă de lume admirați ;
- «Ei cei întēiu, ca 'n horă, în focu se aruncară ;
- «Impetuoși și sprinteni, vulturi se aretară,
- «Ca demni copii, ai Romei, ca și stramoșii lor.»

Aci naréza mórtea lui Preda, căduțu in luptă :

- «Cându fu ca să s'apuce a Griviței redută,
- «Veđutu-s'a uă luptă de minte necređută :
- «Atâta 'nflacarare domnia între ostași,
- «In câtu părea că munții scădeau subt ai loru pași.
- «Cându Turcii preste dinșii mereu versau ghiulele,
- «Și glónțe repețite și plóia de șrapnele,
- «Voinicii noștri ageri, mereu inaintându,
- «Călcându peste cadavre și mórtea infruntându,
- «Săltându din tréptă 'n tréptă, pe scări anume duse,
- «Ca fiérelle turbate când la strîmtori sunt puse....»

Și mai la vale, urmându, spune cumu a căduțu maiorulu Preda :

- «Falangele loru mândre, ca spice secerate,
- «Cădeau pe lingă dinșii în sânge înecate;
- «Iar ei alte companii ceréu și ér intrau
- In foculu celu teribilu și 'nvingători eșiau.
- «Dar în acea pleiadă de bravi, alu căroru nume
- «Consolidéđă astađi alu patriei renume,
- «Se distingea mai tare unu scumpu amicu alu meu,
- «Unu fiu alesu alu Vrancei, unu puiu voinicu de leu.
- «Sub grindin'a de glónțe, elu s'arunca spre munte :
- «In ori ce felu de lupta, ori cându, era în frunte;
- «Chiaru pușca soldățescă în mână apucea;
- «De josu, séu de calare, pe dușmani ataca.
- «Dar cându culegea lauri oștirile române,
- «Véđurámu leulu mândru că fora capu remâne !
- «Era maiorulu Preda ! era alu óstei smeu !»

Termină prin cuvintele ce l'a insarcinatu Șerbanu să ducă mumei sale :

- «Incalecă, Drăgane, celu mai bunu calu alu meu,
- «Și mergi curéndu la mama; să-i spui că fiulu seu

«Și-a imitatu strabunii; că 'n lupta 'n care pere

«Elu simte-ua fericire și duce-ua mângâere

«Că țerei sale-onóre, murindu elu a lasatu.»

Eroica povestire a lui Draganu produce ua revoluțiune în ideile lui Leonu; elu acuma se duce să se scrie in óste; iară nefericita Ana nu póte să resiste la lovitura ce s'a datu afecțiunei sale și mintea-i sbóra dupe sufletulu gloriosului seu fiu Șerbanu. Eșită din mînți, ea îlu vede viu, îlu vede calare și strigă cu esaltațiune :

«Fugiți! s'e'l veđu! Elu este! Elu vine în fuga mare!»

Ea îi întinde *Stéoa României*, chiamă lăutarii să jóce la nunta lui și se stinge, cu sufletulu sburându, în urma iubitului ei Șerbanu.

Astu-felu se închee drama d-lui *Sion*, plină de cugetări patriotice, mari și generóse, exprimate într'unu limbagiu curatu românescu, cu versuri armonióse.

Acésta operă a d-lui *Sion* merită sub tóte punctele de vedere a fi premiata de on. Societate Academica.»

Publicându acéstă recensiuene, nu'mi remâne a adaoge nimica în acésta prefaciă, de câtu a profita de ocasiune a esprime omagiurile melle de recunoșcintia autoriului sei.

NOTITIA PRIMEI EDITIUNI.

Evenimentele însemnate inspiră pe poeți.

Resboiului Orientului din 1877, în care Români au fostu atrași de împrejurări spre a participa, — cavalerismulu cu care Români au primitu acéstă durerósă situațiune, — patrioticele ofrande ce din tóte unghiurile locuite de Români au venitu în ajutorulu arma-tei, cu vite cu produse, cu bani, — devotamentulu cu care tótă ju-nimea cu inimă a alergatu sub drapelu, — entusiasmulu cu care, sub comanda Domnitorulu, s'a trecutu Dunărea spre a bate pe i-nimicu în întăririle sale, — organizarea Societații Crucei roșii, a ambulanțeloru și a spitaleloru, în care mai alessu au coutribuitu femeile române de tóte clasele spre alinarea suferințeloru celoru căđuți în lupte, — succesele fericite ale braviloru noștri osteni, — durerile resimțite în țără pentru atâtă nobilu sânge, vërsatu cu a-tâta generositate, demnă de o causă mai dréptă póte, — entusias-mulu generalu la vederea trofeeloru și a victoriiloru repurtate, — tóte aceste au datu motive mai tuturoru poețiloru români ca să-și instrune lirele.

Acestoru evenimente datorescu și eu concepțiunea lucrării ce viu a da la lumină.

Sarcinile și ocupațiunile mele multiple, apoi predispozițiunile mele morale, nepermițendu-mi a trata subiecte pe o scară mai lun-gă, amu căutatu a mă restrînge în cadrulu îngustu alu unui sin-guru actu. Dar spre a răspunde la regulele estetice ale dramaturgiei cu óre-care successu, îmi trebuia multu a reflecta, și, prin urmare, a-mi drege și a-mi corrige lucrarea în mai multe rînduri, pënë să o aducu în starea care o doriamu.

Pre cându se află încă în diverse fase de corecțiune, pënë a nu avea încă redacțiunea definitivă a acestei edițiuni, drama acésta s'a jucatu pe scenele teatreloru din Bucuresci, Iași și Galați. Successulu ei m'au măgulitu a crede că amu făcutu ceva bunu. Nu potu însă afirma cu siguranță decă aplausele respândite se referiau la com-punere sau la interpretarea artistică a actoriloru.

De și sciu câtu este de greu pentru artiștii noștrii, cari nu au încă o înaltă scótă dramatică ca se jóce o dramă în versuri, totuși trebue să le mulțămescu pentru silința ce unii din ei și-au datu spre a interpreta nisce roluri cu caractere atâtu de pronunțate, cu si-tuațiuni atâtu de delicate, cu acțiunî atâtu de variate. Îmi place a spera că, dacă au observatu părțile în care s'au arêtatu slabi, pe

viitoru se voru sili a se cerrige, urmându esemplu chiaru de la lucrarea mea, care a luat successive transformațiuni pênă la definitiva ei redacțiune.

La adresa artiștiloru cari au jucat acéstă dramă, și voru mai juca-o póte, voiu nota că în cele din urmă amu făcuiu însemnate schimbări și corecțiuni. Finalului, care la începutu era prea bruscu, dupe serióse observațiuni și profunde meditațiuni, i-amu datu alte situațiuni, cari speru că voru plăcea mai bine. Acestea facu atátu din roiulu mumei, câtu și din acela alu junelui aspirante la mână Elvirei, caractere mai sympatice érá conclusiunea mai dramatică și mai interesantă.

Fiă, însă, ca intențiunea și umilita mea lucrare să fiă de stimulu juneloru talente ca să facă opere mai bune și de mai mare valóre pentru literatura naționale!

PERSÓNE :

Principessa Anna.

Elvira, fiica sa.

Principele Leon, aspirante la mâna Elvirei.

Drăgan, amicu alu cassei Principessei.

Doica, nutrice a Elvirei.

Scena se petrece în Bucuresci la 1 Septembrie 1877.

LA PLEVNA!

Unu salonu bine mobilatu. Uși în dreapta și în stânga. Unu stelagiu de flori sub o oglindă în fund.

SCENA I.

ANNA, ELVIRA.

ANNA.

De ce nu mai pui grijă în toaleta ta ?
Ce lucru nu ți ajunge ? ai lipsă de ceva ?

ELVIRA.

O, nu ! nimica, mamă ! amu de prisosu de tóte ;
Dar nu-mi este prea bine.

ANNA.

Te dóre capulu póte ?

ELVIRA.

Đeu, nu sciu cum ți-ași spune.

ANNA.

Nu sciu ce s'a întâmplat :

De câtu-va timpu încóce cu totul te-ai schimbatu.
Pe ale tale buse surisulu nu mai vine :
Figura ta e tristă. Ar crede ori și cine
Că esci nefericită.

ELVIRA.

Și crezi că ar greși ?

ANNA.

Dar ce ai, dragă ? spunemi.

ELVIRA.

Te rogu nu mă sili.

ANNA.

Tu scii, dragă Elviro, că eu în astă lume
 Portu viața pentru tine și pentru alu teu nume.
 Eu riuri de plăcere ași vrea să-ți pregătescu,
 Și lăgăne de rose și crini să-ți împletescu.
 La sinulu meu crescută, tu esci o dulce flóre
 Din ți în ți mai mândră și mai încântătoare.
 Unu nume 'naltu și nobilu familia ți-a datu ;
 Iar tatălu tēu avere domnescă ți-a lăssatu.
 Nu vedu în România o fată c'o ursită
 Ce i-ar promite-o viață c'a ta de strelucită.
 Nu vedu dar ce te-ar face ca să te întristeți.
 Și ce nemulțumire ai tu cuvēntu să crezi ?
 De ai ceva secrete, de ce mi le-ascunți mie ?
 Am eu ceva pe sufletu, și nu-ți comunicu ție ?

ELVIRA.

Atunci îmi dai curagiulu ? . . .

ANNA.

Vorbesce, scumpa mea !

ELVIRA.

Și binecuvēntarea-ți atuncea voiu avea ?

ANNA.

O binecuvântare ! Nu sciu ce vrei a spuue ;
 Dar vorba asta, dragă, în îngrijiri mă pune.
 Mă temu c'o vejealiă a rescoli voesci.

ELVIRA.

Nu sciu ce felu de lucruri tu îți inchipuesci.

ANNA.

Cându țera e cuprinsă de marea nebuniă,
 De-a merge să-și încerce puterea 'n bătăliă ;
 Cându scii că ai un frate ce este-amenințatu
 Pe delurile Plevnei să fiă spulberatu ;
 Nu sciu de ce mi-ai cere o binecuvântare ?

ELVIRA.

Dar, mamă, tu scii bine că inima mea are
 Același doru, ca tine, de frățiorulu meu.
 Mă crede : ȃ și nópte mă rogu lui Dumnezeu
 Să-lu țină în viață și 'n buna sănătate ;
 Dorescu să-lu veđi că vine cu titluri lăudate,
 Cu stéoa Romăniei pe peptulu său lucindu.

ANNA.

M'ași mulțami cu viața să-lu vėdu măcar viindu !
 Iar stéoa Romăniei imi pare-o jucăriă
 Ce nu trebui să ducă pe omu la bătăliă.

ELVIRA.

Dar stéoa Romăniei este-unu simbolu mărețu
 Pe care nu se cade să aruncămu desprețu.
 Independența țerei în ea se oglindesce ;
 Mândria națiunei pe dēnsa strălucesce ;

Ea are missiune și scopu de-a onora
 Virtutea și talentulu, spre a le stimula.
 Străinii însăși astă-ți o pörtă cu mândriă ;
 Persóne fôrte 'nalte. . .

ANNA.

Așa póte sê fiă ;
 Dar eu voiamu a dice că fratetêu putea
 Și fôră a se bate sê aib' acéstă stea.
 Șerban n'avea nevoiă la dênsa sê rivnêscă :
 Cu numele lui singuru putea s'o dobândêscă.
 De dreptu urma sê-i vină lui astfeliu de favori,
 Căci nascerea-i acordă asseminea onori.

ELVIRA.

Greșesci, imi pare, mamă ! căci titluri ruginite
 Nu sciu că 'n țeră astă-ți sê fiă prețuite.
 Antice privilegiuri valóre astă-ți n'au ;
 Cu totul alte titluri la omu nobleță dau.
 Șciințele, talentulu, purtările frumóse,
 Laborile și zelulu spre fapte generóse,
 Aceste facu ađi lustru și nume cunoscutu.

ANNA.

Ingâmfese nebunii cu legi ce și-au făcutu !
 Eu totu mi-oiu ținea rangulu, și cătu va fi o lume
 Voiu fi totu principessă și mândră de-alu meu nume.
 Eu nu recunoscú legea ce m'ar desherita
 De titlulu ce strămoșii scieură a-mi lăssa.
 De noi se ținu, Elviro, tradițiuni frumóse :
 Și casa nóstră are legende glorióse ;
 Strămoșii nóstri fură cu purpore 'nvestiți ;
 Ne tragemu din Comnene și Porfirogeniți.
 Blasonulu ce ne-arată ce-amu fostu odiniórá,
 E o relicuă sacră ce nu trebuie sê móră.

Fii mândră, dar, Elviro ! susu fruntea, draga mea !
Căci mândră chiaru strămoșii dorescu a te vedea.

ELVIRA.

Eu însă, măiculiță differu de-a ta credință
Mă ertă ; dar mărirea nu este-a mea dorință.
Eu n'ași dori în viață unu rangu mai strălucitu
De câtu acela care mi-aru da unu soțu iubit.

ANNA.

Unu soțu iubit ! e vorbă ce-o spune ori și care.
Dar soțu iubit nu pôte să fiă celu ce n'are
Vre o pozițiune sau nume ilustratu.

ELVIRA.

Și eu ca tine, mamă, la asta-amu cugetatu,
Și mi-amu găssitu unu mire cu calități de-acele

ANNA.

Tu aiurești, Elviro ! sau niscai visuri rele
Fremântă a ta minte ?

ELVIRA.

Nu, mamă, dar amu țissu
Ce tu-mi cereai a-ți spune.

ANNA.

Unu mire ?

ELVIRA.

Unu promis !
Unu omu cu rangu și nume ce 'n lume-i văduțu bine.
Măcar să fiu eu demnă cumu elu e demnu de mine !

Și tu iubesci !

ANNA.

ELVIRA.

Da, mamă.

ANNA.

Și tu ai cutesatu

Ca să-ți permiți amoriulu fôr-a mă fi 'ntrebatu !
Scii ce-ai făcutu cu-acésta ?

ELVIRA.

Nu sciu, dar vedu ce este :

O inimă nu scapă de patimi de aceste.
Iubescu și suferu, mamă ! și-unu focu nepotolitu
In sufletulu meu ferbe.

ANNA.

Dar ce feliu ți-a venitu ?

ELVIRA.

Nu suntu in stare a-ți spune cum mi-a venitu amorulu,
Precum nu-ți potu descrie acum ce este dorulu.
Cum mi-a venitu amorulu ! o Dómne ! intr'unu minutu !
In prima clipă dulce cându ochi-mi l'au vëdutu.
De-a fostu o ți fatală, sau ți de fericire,
Tu póte să scii, mamă, să faci deosebire.
Dar elu, mă juru, și crede, multu timpu nici nu vissa
Că inima Elvirei de dënsulu suspina.
Și mă 'ntrebamu adesse de nu cadu in păcate
Și dac' astfeliu de doruri putea a-mi fi ertate !
Dar într'o ți amorulu, cu lanțu-i fermecatu,
Pe unulu și pe altulu de-odată ne-au legatu.
De-atunci inima-mi ți dice că numai in iubire,
Și in a lui ființă, stă dulcea fericire.

Cătu elu era pe-aice și-lu mai puteamu vedea,
 Vedeamu in elu viéța și fericirea mea ;
 Treceau țilele mele ca visuri de plăcere,
 Și in a mea bețiă nici cugetamă a cere
 Ertare de la tine, fiindu că nu credeamu
 Că calea datoriei cu-acésta o perdeamu.
 Dar de cându elu lipsesce, lipsesce ori ce pace
 Din sufletulu meu, mamă, și nu sciu ce m'oiu face.
 De foculu ce mă arde, oh, nu sciu cum să scapu :
 Mă temu că or se-mi sbóre și mințile din capu.
 In sinulu tēu dar, mamă, revērsu a mea iubire !
 Poți ore să mă mângăi măcar cu-a ta zimbire ?

ANNA.

Imi pare rău, copilă, de suferința ta ;
 Dar nebunia asta n'o potu califica.
 Romanțulu tēu ridicolu te face de rușine
 Și nu pôte să fiă nici ascultatu de mine.
cu ironiă.
 Și cumu se chiamă Domnulu ?

ELVIRA.

De ce l'ași mai numi
 Când tu cu prima vorbă vrei a mă umili ?
 Dar amu curagiulu, mamă, să-ți mai repetu odată
 Că fiica ta nu este cu-acésta degradată.

ANNA.

Numesce-lu.

ELVIRA.

E unu june cu sufletu înălțatu,
 Cu inimă frumósă, de lume lăudatu.
 Distinsu in cunoscințe, cu meritele-i rare,
 Unu viitoriu ilustru elu în armată are.
 Amicu și soțu de arme elu e cu frate-meu.

ANNA.

Numesce-lu.

ELVIRA.

Maioru Preda.

ANNA.

O mare Dumneșeu !

Și-ai cugetatu, Elviro ?

ELVIRA.

Amu cugetatu prea bine,
 Și ori câtu mai multu cugetu, eu nu vëdu pentru mine
 O altă fericire. Mă ertă, maica mea.

ANNA.

Ertare ? dar ertare creși tu că poți avea ?
 Acésta e o faptă ce nu se toleredă ;
 O faptă care mintea nici pôte să o credă ;
 O degradare tristă ce nu are cuvëntu,
 Pe care ar deplânge-o strămoșii din mormëntu.
 Aușu-mi se revoltă l'asemine oróre
 Ce-aduce casei nóstre curată desonóre.

ELVIRA.

Dar, mamă....

ANNA.

'N alte timpuri nu numai te mustramu,
 Dar chiar la monastire vieța'ți condamnamu.

ELVIRA.

Nu mă 'ntreba dar, mamă, de ce suntu întristată,
 Ci lassă-mă 'n durerea de care-su apësăată.

Voiu sci să suferu, mamă, precumu sciu să iubescu ;
 Cu lacrimile mele voiu sci să mă 'nvoiescu ;
 Mă voiu sili se aflu în ele mângâere ;
 Și voiu sorbi din cupa cu amărita fiere
 Ce maica mea revérsă pe bietu sufletulu meu !

Suspînă ținându-și capulu între mâni.

ANNA.

Ah ! étă vijelia ce presimțisemu eu !
 Căci nu mi-era destulă cumplita supărare
 Ce frate-téu mi-adusse nedându-mi ascultare.

ELVIRA

Arunc' asuprămi, mamă, ori-ce mânia ai,
 Dar lui Șerban dă-i pace ; lui culpă să nu-i dai.
 Elu nu putea să-și ducă viéța 'n nelucrare
 Cându țera căta 'n luptă a ei neatêrnare.
 Figură fôrte tristă noblețea-ar fi purtatu
 Cându în astu-fellu de timpuri passivă ar fi statu.

ANNA.

Ba gustu de aventure și de fanfaronadă,
 Ce trebuca ca foculu pe inimă-mi să cadă.
 Dar elu, dac' avea poftă de noue vitejii
 Și ură așa mare pe-ai semilunei fii,
 Cumu nu intra incaltea în ôstea cea russéscă,
 În care avea loculu ca să se strălucéscă ?
 Elu primele lui arme în Franța și-a făcutu ;
 Cu-Arabii, cu Cabilii, destulu s'a fostu bătutu ;
 Locotenu în ôstea francesă ajunsese ;
 Și gloria aceea destulă nu-i fusese ?
 În ôstea românéscă ce este-acum Șerban ?
 Obscuru ca toți Români ! unu simplu Căpitanu !

ELVIRA.

Dar e mai dulce-onórea în armele române.
 Celu ce la străini cată înstrăinatu rămâne.
 Eu cređu că óstea noastră acum va aréta
 Că stéoa vitejiei e chiar pe fruntea sa.
 Să veđi atuncea, mamă, cumu o sě-ți pară bine,
 Și catu o sě fii mândră cându vei vedea că vine
 Șerban, scumpulu meu frate, de lauri încărcatu,
 Cu gloria pe frunte și 'n ranguri înălțatu.

ANNA.

Oracolu gura-ți fiă ! dar sciu, dragă copilă,
 Că, dac' ai sci ce suferu, de mine ți-ar fi milă.
 În totu minutulu temeri cumplite mă muncescu.
 Șerban, scii bine, are caracteru nebunescu :
 Cându mintea i s'aprinde, la elu nu se gândesce ;
 De mórte, de pericolu, elu nu se îngrijesce ;
 În furia lui este ca tigrulu celu turbatu.

ELVIRA.

Ce lucruri minunate eri nópte amu vissatu !
 Părea că incetasse răsboiulu cu Turcia.
 O veselă mare domnia în România.
 O primăvară dulce vestia unu anu mănosu ;
 Concerte mândre 'n aeru se auđiau voiosu.
 Părea că se întórce de la răsboiu oștirea,
 Triumfătoare, mândră, în tótă strălucirea ;
 Întréga capitală eșisse-a 'ntimpina
 Cu flori și cu ghirlande armata ce intra.
 Cu musica în frunte cântându inmuri frumoșe,
 Și aducea trofee cumu nu s'au mai vėđutu,
 Prisonieri și tunuri, ce 'n lupte au căđutu.
 Ostașii veniau mândri, cu fețele părлите,
 Dar esprimēndu mândria de inimi oțelite.

Iar în mulțimea mare de falnici cavaleri
 Se distingeau mai tare doi mândri oficeri ;
 Ghirlande din balcöne pre ei cădeau mai multe,
 Și toți părea că vocea dorescu să le asculte.
 Era scumpulu meu frate, Șerban, copilulu tēu,
 Și lângă dēnsulu Preda, venindu cu dorulu meu.

ANNA în parte.

Nebuna !

ELVIRA.

Lumea tótă spunea că ei făcuse
 Minuni de vitejiă în luptele ce-avusse ;
 Că DomnuLu și-Impēratulu de ei s'ar fi 'ncântatu,
 Cu mânele lor proprii în câmpu i-au decoratu,
 Și le-au datu ranguri mândre.

ANNA.

De și frumosu se pare,
 Dar visulu tēu, Elviro, mă sperie mai tare.
 D-ai fi vēđutu în visuri orori, ai mai putea
 Se spera la bucuriă, iar nu la sórta rea.
 Dar visulu dulce, dragă, pređice lucruri rele !

ELVIRA.

Dar n'amu spussu încă totulu. În visurile mele
 Atātu de 'ncântătóre, amu mai vēđutu ceva.

ANNA.

Vre o chimera nouă ?

ELVIRA.

Părea că 'n casa ta
 Era o sērbătóre de-o nouă fericire :
 Părea că pentr'ó nuntă se face pregătire.
 Căci tu eu o cunună frumósă te-ocupai.

Și flori de portocale pe dânsa aninai.
 Purtamu o roche albă de splendidă mătasă ;
 Betéla de pe capu-mi făcea lumină 'n casă ;
 Privirile mulțimei, surrisulu tuturoru,
 Se invertia 'mprejuru-mi cu-al Graciiloru choru ;
 Iar mirele meu dulce cu gingașe cuvinte
 L'altariulu cununiei. . . .

ANNA.

Copilă fără minte !

Dar visurile tale pe mine mă sdrobescu.
 Fii mai cu minte, dragă. Ascultă ce-ți vorbescu.
 Tu nu scii ce e lumea ; tu nu veđi încă bine,
 In lucruri de aceste consultă-mă pe mine.
 Eu sciu ce va să ȃică la vârsta-ți a iubi :
 E vântu de nebuniă ce vine-a te răpi.
 Dar vântu-i vântu, copilă ; și mintea cea frumósă
 Ne spune ca să mergemu pe cale sănătósă.
 C'o sabiă obscură, c'unu omu neinsemnatu,
 Să te 'nsoșesci, Elviro, ar fi și chiaru păcatu.
 Bunu póte este Preda ; dar ié-ți de sémă bine ;
 Nu e de classa nóstră ; nu este pentru tine.
 Cu elu in altă lume tu trebuie să te duci ;
 In casa ta noblețea tu n'ai să poți s'aduci.
 Gonesce dar ideea acésta rătăcită
 Ce nu-ți póte promite o viață fericită.
 Aruncă imprejuru-ți privirea, draga mea,
 Și crede-mă : partide mai bune poți vedea.
 Junimea daurită te sórbe din vedere ;
 O sută póte mâine sunt gata mâna-a-ți cere.

Unu lacheu cu o carte de visită.

Poftescă ! sunt acasa.

Lacheulu esse.

E tocmai cineva

A căruia persónă îți potu recomanda
 E Principele Leon, avutu și nobilu june,
 Ce flórea fericirei pe fruntea-ți póte pune.

Nepotulu t eu ?

ELVIRA.

ANNA.

Da, dragă!  i n'ai ce-i imputa.
Nimica nu-i lipsesce spre a te onora :
Familia ilustră, la Curte primitu bine,
Frumosu, fa ionabilu

ELVIRA.

Ah, mamă ! ri i de mine !

SCENA II.

ANNA, LEON, ELVIRA.

LEON, s rut ndu mâna Princessei.

Salutu pe Pricipessa cu totu respectulu meu.

C tr  Elvira s rut ndu-i  i ei mâna.

Frumos  veri or 

După o rece salutare, Elvira trece intr'o cameră laterală.

ANNA.

Imi pare f rte r u
Că amu s  essu de-acasă ; c ci a iu avea a- i spune
Prea importante lucruri.

LEON.

 i negre itu că bune ?

ANNA.

C'o vorbă sau cu doue nu le potu precisa ;
Dar p te chiar Elvira  i le-a comunica.
C ci p n' a m cint rce vei sta cu ea aice ;
Nu este a a, Leon ?

LEON.

M'ași crede prea ferice
Să stau cu verișóra ; dar vedu că ne-a lăssatu,
Și-un feliu de turburare la ea amu observatu.
E supărată óre ?

ANNA.

Nu sciu ; însă se póte.
I-amu cam făcutu morala ; și fetele mai tóte
Cârtescu cându este vorba ca să le dai bărbatu.
Ea ȓice că esei rudă și că ar fi păcatu.

LEON.

Ce rudă ? véră-a doa ! păcatu de fantasiă
Ce nu se mai invócă nici chiar de burghesiă.
E o absurditate.

ANNA.

Esplicăte cu ea ;
Și póte cu încetulu successulu vei avea.

LEON.

Speranța-mi cea mai mare e 'n mâna părintescă.
Cându muma vrea, și fata urméză să voescă.
Vr'o visită-ai a face ?

Se aude sunându tóca și clopotulu de la o biserici în depărtare.

ANNA.

Ce visită vorbesci !
Mě ducu într'unu locu unde nici nu-ți inchipuesci.
Mě ducu pe la biserici, se dau la sārindare.
N'auȓi cumu sună tóca și clopotulu celu mare ?

LEON.

Audu, dar nu sciu încă că vrei a te sânti.
Cu popi și cu icóne ce ai a împărȓi ?

ANNA.

Amu a 'mpărți orórea ce inima mi-o ține.
 Amu a chiema clemența puteriloru divine :
 Să facă să 'nceteze rășboiulu blăstematu
 In care țera noastră tărítă a intratu.
 Bisericele tóte se află 'n priveghiere.
 Cei amăriți în rugă își cată mângăere.
 Clopotulu și tóca încetéză.

LEON.

Eu credu că cu rășboiulu n'avemu s'ó prelungimu.
 E de prisosu, imi pare, atátu să ne 'ngrijimu.
 Și Ungurii și Nemții afirmă cu tăriă
 Că óstea romănescă nu e de bătăliă.
 O s'auđimú ca mâine că s'a înfricoșatu,
 Și 'n fuga sănătósă bravura și-a probatu.
 Și cumu vrei să se bată și pe dușmani se 'nfrunte ?
 Ea n'are disciplină cu libertoni 'n frunte.
 In capulu ei miniștrii au pussu totu favoriți,
 Ca să le facă titluri s'ajungă străluciți.
 Au depărtatu din rînduri ori ce capacitate
 Ce 'n clica loru nu intră cu capete plecate.

ANNA.

Te 'nșeli, imi pare, Leon. In capulu óstei stă
 Chiar Domnulu care scie comanda cui o dă.
 Oștirea n'ó să fugă, ci are să se bată,
 Și tocmai de aceea eu sunt mai spăimântată.
 Eu nu sciu, dragă Leon, ce-a fi și ce n'a fi ;
 Dar sciu că de-o camdată nu mă potú liniști.
 Purtarea nebunescă a lui Șerban mă pune
 Intr'ó amețitură ce nici nu o potú spune.
 S'afla 'n demissiune ; avutu destulu era ;
 N'avea nici o nevoiă în oste-a reintra.

Dar dorulu vitejiei de-odată ălu lovesce ;
 Se ié cu toți nebunii și la răsboiu pornesce.
 Cându a trecutu hotarulu, pe lungă elu am datu
 Și pe Drăgan bētrānulu, ce-mi este devotatu.
 I-am spusu că'n tótă dīoa de s'o putea sē-mi scriă,
 Sē sciu ce se petrece pe-acolo 'n bătālă.
 Dar sunt optu dīle astă-đi de cându nu am primitu
 Nici scire, nici scrissóre, ca cum s'au prăpăditu,

LEON.

De bună sémă posta nu-i încă regulată.

ANNA.

Mē ducu sē-mi plecu genuchii la Maica précurată,
 S'o rogu sē ié sub scutu-i pe copilașulu meu.

Se duce la ușa Elvirei.

Elviro ! vino, dragă.

Elvira intră.

Mai stăi cu vērulu tēu

Pēn' ce mē voiu întórce. Și ié-ți de sémă bine
 Sē nu-mi spui nici în glumă că voiu sē ridu de tine.

Comtezu pe tine, Leon, sē faci pe véra ta

Ca sē-și mai risipescă melancolia sa.

*Dă sē éssă. La ușa se opresce anđinda vendștori de đare, cari strigă : „Omānulu!
 Romānia liberă ! Rēsboiulu ! cu bătālă de la Plevna !”*

Sē fiă blestемate jurnalele aceste !

Resaru în totu minutulu cu cobituri funeste.

Fsse.

SCENA III.

LEON, ELVIRA.

LEON.

Eșirea Principessei, de nu mē amăgescu,

Arată o māniă ce dréptă o găsescu,

Așa e, verișoră ?

ELVIRA.

Dar bietele jurnale
 Ce-ar fi ele de vină, și chiar de-ar fi fatale ?
 Ba prejudețe care nu póte cineva
 In secolulu acesta a le mai aproba.

LEON.

Ea este in acésta totu intr'unu gându cu mine ;
 Jurnalele române a le ceti nu'mi vine.
 Nu potu nici sě le suferu, nici sě le mistuescu :
 Nici spiritu, nici sciință, în ele nu 'ntălnescu.
 Ca unulu sunt mai tóte : organe triviale
 De patime meschine, de intrigi sau cabale.
 Plătesce-le, și 'ndată mii laude îți dau.
 Sunt specule curate : nici o credință n'au.
 Apoi toți păcătoșii ce nu sciu măcar serie
 Ii veđi că scotu gazete și strică la chărțiă.
 Și limba romănescă, ce vrei ? este ceva
 Ce 'n sufletu și 'n urechiă nu póte a-mi intra ;
 Nici potu se o asséměnu cu limbele străine.

ELVIRA.

Simțirile aceste nu le impart cu tine ;
 De-aceea nici facu vorbă ; ci đicu că eu iubescu
 Cu preferință mare totu ce e romănescu.
 Societatea noastră are-o ciudată scólă :
 Ne poleimu la spiritu, lăssându inima gólă.
 Din alte țeri și secolu idei îmbrăcișămu,
 Și tóte ale noastre disprețului le dămu.
 Ne crescu părinții noștrii mai multu în franțuzesce,
 Și cându eșimu în lume mai nu scimu romănescu.
 Literaturi străine protegemu câtu putemu,
 Și-o carte romănescă în casă nu avemu.
 Vr'o douě limbi străine cunoscú și eu, imi pare,
 Dar nu potu sě-mi inspire un cultu atātu de mare.

In câtu se portu chiar ură pe însăși limba mea.
 Astfeliu de heresiă eu n'asiu putea avea ;
 Ci încă așiu susține că limba românească
 E demnă ca să fiă chiar limbă ingerescă.
 Nu sciu cu ce in lume m'așiu mai putea mândri
 Cându limba țerei mele eu așiu desprețui.

LEON.

Aceste sentimente sunt pôte prea gentile,
 Dar astăzi mi se pare sunt fôrte inutile.
 Idei prea progressiste, cum vëdu, ai cultivatu,
 Și-o școlă nouă pôte în minte ți-ai formatu.
 Dar cređi să pui în făptă aceste idei ôre ?
 Cređi tu că primăvéra se face dintr'o flóre ?
 Hei, dragă verișoră ! dar unde vrei să mergi ?
 Poți datine 'nvechite de-odată să le stergi ?
 Credințele aceste potu merge burghesiei ;
 Nu pôte să le-adopte noblețea României.
 Noblețea cu-ale sale, burghesii cu-ale loru.
 Nu se 'ndreptéză lumea lovindu dintr'unu picioru.

ELVIRA.

Dar cređi că voiui a face unu proselitu din tine ?
 Să nu aibi nici o grijă. Vorbescu numai de mine.
 Eu êmi eunose puterea : ca să regeneređu
 Moravuri invecchite, in stare nu m'ê cređu.
 Dar eu susșinu că lumea e fôrte multu stricată
 Și c'ar fi fôrte bine a se 'ndrepta o dată.
 Eu elemente noue gândescu a-mi căuta.

LEON cu ironiă,

Prin stele sau prin lună ?

ELVIRA

Nu-mi place a mă urca.

Eu sunt foarte modestă : dar scii că o femeie
 Invinge însuși ceriulu cându are o idee.
 Cându voiu lăssa pe mama, și-oiu fi la casa mea.
 Amu planurile mele . . . atuncea vei vedea.

LEON.

Dar daca soțiorulu nu s'ar uni cu tine ?

ELVIRA.

Atuncea soțiorulu nu va trăi cu mine.

LEON.

Cu mine mare muncă ar trebui să ai ;
 Și lecțiuni prea multe aru trebui să-mi dai.
 Dar e mai bine, 'mi pare , in orele aceste
 Să-mi dai voiă a-ți spune in inimă-mi ce este . . . !
 Să facemu ceva planuri de-unu viitoru mai bunu
 Căci ori și ce ai țice, eu de nainte 'ți spunu
 Că patriotu prea mare din mine greu vei face.

ELVIRA.

Dar eu voiu căta unulu așa precumu ămi place.

LEON.

Și unde creți să-lu afli ?

ELVIRA.

M'oiu pune-a căuta.

M'oiu duce chiar la Plevna, să dau de urma sa.
 Căci acolo, sciu bine, sunt suflete frumoșe,
 Și pepturi de aramă cu inimi generoșe ;
 Acolo sunt vitejii cu scumpu și nobilu doru
 De-a face neatârnată și mândră țera loru.

LEON cu ironiă.

De-aşiu fi sciutu acésta, mergeamu şi eu la ôste,
 Cu tôte că n'amu poftă sê capêtu glônţe 'n cöste.
 Dar ca sê-ţi facu plăcerea, mergeamu ca sê-ţi aducu
 Măcar ca sê poţi ride vre-unu başibuzucu,
 Aşi fi avutu atuncea şi titlurî cötră tine,
 Şi ochii tei mai dulce s'ar fi uitatu la mine.

ELVIRA.

Ce feliu! candidatura tu-ţi pui l'alu meu amoru?
 Vii prea târşiu, imi pare, iubite verişoru!

LEON.

Dar tu imî tai speranşa, frumoşă verişoră!
 N'ai gându sê-mi faci daru parte in blânda-ţi inimiöră?

ELVIRA.

Dac' ai vissatu acésta, imi pare förte reu,
 Căci suntu silit'a-ţi spune că eu amoriulu meu
 Nu potu a-lu mai promite.

LEON.

A! a! ce reutate!

ELVIRA.

Amoriulu pentru altulu in inima mea bate,
 Şi in deşertu speranşe te-ai pune sê nutresci.

LEON.

Dar ce feliu? cumu acésta? Nu! nu! tu m'amăgesci!
 Şi Principessa scie?

ELVIRA.

Nu m'amu sfiitu a-i spune
 Și ei că de-alu meu sufletu eu mai potu dispune.
 Da, Leon! amu unu mire : și lui îi devotezu
 Tesaurulu iubirei ce 'n inimă păstrezu.

LEON.

Descoperirea-acésta mi-era neașteptată.
 Ce feliu! Tu, verișoră, erai inamorată?
 Și lumea sê n'ò scîă? Sê nu sciu măcar eu?
 Dar nu te credu, Elviro, pe Dumneđeulu meu!
 Și-acelu frumosu lucéfëru? . . .

ELVIRA cu essaltațiune.

E dulcea mea lumină,
 De-amoriu, de fericire și de speranțe plină.

LEON.

Și numele lui este? . . .

ELVIRA.

O! tu élu vei afla
 Căci eu cu dënsu 'n lume amu gândulu a intra.
 Elu este dusu la luptă și speru c'acumu adună
 Pe câmpulu bătăliei a gloriei cunună.

Unu lacheu aduce o scrissóre pe o tavă.

Scrissóre! de la Plevna! o mare Dumneđeü!

Face semn, lacheulu esse.

Ce mare fericire! . . . de la iubitulu meu!
 Mě értă, scumpe Leon, de indiscrețiune.
 Voiu se-mi citescu scrissóreă, se vëdu ce mi se spunë.

LEON.

Ai tótă libertatea; dar daca nu-i secretu,
 Te-arată generosă și n'ò ceti încetu.

ÉLVIRA.

Dar între noi secrete nu e cuvântu se fiă,
 Îți voiu ceti-o tare cu mare bucuriă.

Citesco.

«Susu pe délurile Plevnei la Elvira mă gândescu ;
 «Și-alu ei mândru, dulce nume, cu doru mare élu șoptescu.
 «Dușmanulu în apărare la redate susu s'aține,
 «Iaru Românulu josu în vale la ochiu pușca mereu ține.
 «Peste-o oră noi ne ducemu se-lu călcămu în cuibulu sêu ;
 «Pěn' atunci se spunu Elvirei dorulu sufletului meu.
 «Datoria cōtră țeră și a armeloru onóre,
 «Aste douě sentimente, ađi la toți ne dau ardóre.
 «Trebuie s'arētămu la lume că Românulu scie-a da
 «Viața sa cându este vorba patria a-și apëra.
 «Pentru Stéua României ce pe stégu ne stă în frunte,
 «Inimele nōstre sbōră ca pe dușmanu sē înfrunte.
 «Singuru chipulu tēu, Elviro, este-acumu pavēza mea.
 «De-oiu scăpa, tu pentru mine esci a României stea.
 «Cu portretulu tēu la peptu-mi, eu mă ducu la nemurire ;
 «Sē mă facu sau demnu de tine, sau sē moriu cu fericire.
 «Eu blasōne de nobleță de la moși n'amu moștenitu ;
 «Dar blasonulu vitejiei astađi ție îți promitu.
 «Am credință că în luptă sufletulu s'arată mare,
 «Precum inima se 'nalță l'ale dragostei altare.
 «In totu loculu, la totu passulu, doue doruri eu nutrescu :
 «Patria s'o vėdu cu lauri, și pe-Elvira sē iubescu.
 «De-oiu muri, pe a mea busă voru fi scrisse doue nume :
 «*România și Elvira!* ce-amu iubitulu mai multu in lume.
 «Plecu în focu, adio, dragă! rōgăte lui Dumneđu
 «Pentru gloria română, neuitându amoriulu meu.»

LEON.

Subscrissu ?

Elvira i arată scrissōrea, pe care élu cetesce semnătura fēră a o lua.

Maiorulu Preda !

ELVIRA.

Da, Leon ! acum scii.

LEON cu necazu și ironiă.

Să-ți duci cu elu viața în mândre bucurii !

ELVIRA.

Primescu a ta urare cu mare fericire.
Îți mulțumescu și 'n locului iubitului meu mire.

Dupe o mică paușă.

Dar lupta ? . . . acea luptă în care a intratu ?
Oh, Dómne ! până astăzi ce s'o fi întemplatu ?
Nu scii nimica, Leon ?

LEON supăratu.

Nimica, domnișóră !

Eroii de la Plevna prin capulu meu nu sbóră.
Rășhoiulu nici nu-mi place, și nici voescu să scii
Ce face Domnulu Preda, de-i sănătosu sau viu.

ELVIRA cu aeru de desmerdare.

Dar daca verișóra ți-aru face o rugăminte :
Să-i faci unu micu servițiu ?

LEON cu galanteriă.

I-așiu dice 'n trei cuvinte :

Sunt gata, verișóră.

ELVIRA.

Ce bunu esci ! dute daru,
Cobórâte în stradă și adă-mi vr'unu țiaru
Cu sciri mai noue.

LEON.

Bine ; dar c'o condițiune :
 Să cum-va să-ți vie ideea de-a mă pune
 Să facu totu eu lectura ; căci nu potu suferi
 Jurnalele române.

ELVIRA.

Nu, nu : eu voiu ceti. . .
 Dar mergi ?

LEON.

Mă ducu îndată.

ELVIRA.

Acéstă 'ndatorire
 Iți voiu ține-o 'n sémă cându te vei face mire.

LEON.

Atuncea ce vei face ?

ELVIRA.

La nuntă-ți voiu juca.

LEON.

Și eu voiu ride, crudo, de răutatea ta.

ELVIRA.

Hai, dute, dute, Leon !

Leon esse

SCENA IV.

ELVIRA singură.

O doru alu vieții mele!

Sbura-vei tu din ochi-mi ca raza unei stele ?

O, voi Puteri divine la care ne 'nchinămu,

Și de la care totul în viață așteptăm!

O, Maică Precurată a Celui din Tăriă,

În care-mi punu speranța de ori-ce bucuriă!

O, tu, înalte Dómne, a tóte făcătoriu,

Pre care te adoră oricare muritoriu!

La lacrimile mele priviți cu îndurare

Și puneți România sub scutul vostru tare!

S'ajungă ca să-și vedă numele ei măritu

Și 'n lume să pășescă cu-unu titlu strălucitu!

Iar dulcelui meu mire păstrați-i fericirea

Să vie să-mi aducă viața eu iubirea,

Și 'n ale vóstre-altare cu elu să potu intra;

Cu elu mărirea vóstră să potu glorifica!

Căci fórá de elu, o Dómne, eu nu voui fi pe lume

De cătu o creatură ce-și blestemă-alu seu nume!

Pausă

Dar voi, visuri fatale! cu mine ce voiți?

Mă legănați pe rose; mereu mă amăgiți.

Adevératu să fiă că voi sunteți chimere,

Și frumusețea vóstră ca o nălucă pere?

Dar ori și cum să fiă, vă rogu nu încetați:

Veniți în tótă nóptea ca să mi-lu arătați.

Cu ajutoriulu vostru, măcar, să-i potu eu spune

Statornica-mi iubire, nenvinsa-mi pasiune;

Să nu se indoéscă despre amoriulu meu,

Și 'n elu să se încrêdă ca 'n bunulu Dumneđeș!

Ah! nu sciu, scumpe Predo, cum să-ți descoperu ție

Tesaurulu iubirei ce 'n sinu mi-ai pusu tu mie!

Portretulu têu ce-aice ca o icónă-lu ținu

Imi-e uniculu marturu: elu vede-alu meu suspinu.

Nouă pauză.

Și cându așa speranțe resfață-a mea iubire,
Să credu eu că în luptă să cadă alu meu mire ?
O! asta nu se pôte ! Elu nu pôte se móră,
Căci n'a pusu încă mâna pe biata-mi inimióră.
Așa nefericire nu este cu putință !
Atuncea n'așiu mai crede că este-o provedință.

Altă pauză.

Imi vine o idee ! O, fericitu minutu !
Tu vii ca rađa viéții in sufletulu perdutu !
Așa . . . trebui a merge pe călea datoriei . . .
E chipu să mă apropiu de câmpulu bătăliei.
Mijlóce amu destule : o ambulanță mi facu :
O rochiă mohorită cu crucea roșă `mbracu ;
Și ast-feliu potu ajunge la Plevna l'alu meu mire.

Sună ; un lacheu intră

Să-mi vie Doica încóce !

Lacheulu esse.

O, visu de fericire !

Dar ce va dice óre sěrmama maica mea ?
Căci ori cum, sunt datóre să cugetu și la ea.
Născută `n prejudețe, de feliu ambițiósă,
Ea nu-mi aprobă-amoriulu ; ba încă-`i furiósă ;
Nici vrea ca să audă vorbindu-se de elu !
Dar inima de mamă nu este de oțelu :
Ca mâni o se mă erte, căci sciu cum mă iubescce.
Eu sciu că pentru mine in lume ea trăescce.
Acum, ce-o fi să fiă ! dór numai Dumneđu
Să stea să mă opréscă, să stea in drumulu meu.
Mă ducu la ambulante : voiu datoria-ami face ;
Și maica mea pe urmă să facă orí ce-i place.

SCENA V.

DOICA imbrăcată în costumu de damă de caritate, ELVIRA.

ELVIRA.

A! tu esci, mamă Doică ! Esci gata a pleca ?

DOICA.

Da, maică, chiar pe mâine.

ELVIRA.

Voescu a regula

Cu tine-o trebușoră.

DOICA.

Increde-te în mine.

ELVIRA.

Să scii dar, mamă Doică, că eu voescu cu tine
Să plecu în ambulanțe.

DOICA.

Vai, Dómnne, ce vorbești!

ELVIRA.

Plecu mâine, ȕicu, cu tine.

DOICA.

Dar bine nu glumesci?

ELVIRA

Voescu încă a face pe însuși alu meu nume
O ambulanță 'ntrégă.

DOICA.

S'ar duce vestea 'n lume!

Dar Principessa scie?

ELVIRA.

Voiu face-a sci și ea;
 Și nu mă va abate din hotărîrea mea.
 Și ôre n'amu dreptate? Nu scii că alu meu frate
 Se află-acum la Plevna?

DOICA.

Ah! multu inima-mi bate,
 Cîndu sciu că copilașulu, pe care l'amu crescutu
 Cu însuși alu meu lapte și mare l'amu făcutu,
 Acuma e 'n pericolu colo la bătăliă!
 Mă crede, draga mamei, că-mi vine nebuniă!
 Dar eu la Crucea roșă de asta m'amu băgatu:
 Să potu să mă apropiu de cei cari se batu;
 Să-lu vedu și pe elu, dragulu! Pămîntulu nu mă ține
 De frică și de grijă.

ELVIRA.

Dar și eu, ca și tine,
 De frică mă cutremuru, de doru înă prăpădescu:
 Și de aceea cautu la Plevna să pornescu.
 Apoi nu Șerban singuru mi-aduce îngrijire:
 Mai este încă unulu: mai este alu meu mire.

DOICA.

Maiorulu!... Dómne Sânte! de elu amu fostu uitatu!

ELVIRA.

Vomu merge dar la dênșii!

DOICA.

Ce lucru minunatu!
 Pe noi pe amëndouë cîndu ne-or vedea de-o dată,
 O să le pară lumea in visuri dulci scăldată.

ELVIRA.

Acuma, mamă Doică, puté-vei sê-mi găsesci
Unu șortu și-o Cruce roșă ?

DOICA.

Dar nici sê te 'ngrijesci :

Îți dau de ale mele.

ELVIRA.

Te rogu adu-mi îndată.

DOICA.

În clipă, măiculită.

Esse prin fundu.

ELVIRA.

De m'așiu vedea odată

Pe drumu ! Ași vrea chiar aripi, se potu sê mergu în sboru.

S'ajungu câtu mai în grabă la scumpulu meu odoru !

Dar celu puținu plecată de m'așiu vedea de-aice !

Doica aducându o legătură

Ai și adussu ? . . . așteptă.

Trece în camera ei

SCENA VI.

DOICA *singură.*

De-o fi precum se ȃice,

O, Dómne ! mă cutremuru ! Se spune c'au căđutu

Cam mulți dintre ai noștri ! Ce bine au făcutu

Acei cu Crucea roșă ! L'asemine 'ntêmplare,

Cându țera se găsesce în focu așa de mare,

Se cade și femeei, cu slabele-i puteri,

Sê ié o părțică la ale ei dureri.

Apoi ostașii noștri sunt fii ai României,

Copiii, frații noștri ; în foculu bătăliei

Ei intră pentru țără . . . Să mergemu să-i grijimu !
 Cu dênșii de'mpreună și noi să suferimu !
 Și Dómne ! țera noastră ce bunu sufletu mai are !
 Din unghiurile tóte alérgă fiăcare
 Ca să-și aducă-obilulu, să vină 'n ajutoru.
 Nu credu că se mai află in lume-așa poporu.
 Boeri, țérani, călugări, măicuțe și cucóne,
 Cu bani, cu ostenele, cu scame, cu plocóne...
 Mereu la Crucea roșă alérgă și aducu !
 La fapta cea frumósă, firesce, toți se ducu.
 Acum și fata asta ! Poftimu ! . . . la ambulante ! . . .
 Se duce sermanica cu visuri și speranțe !

Elvira, cu șorțu și cu brațiară de Crucea roșă, aducându o cutiă și o scrisóre.

SCENA VII.

DOICA, ELVIRA.

DOICA.

Mě értă, măiculiță ! Dar scii . . . ? ceea ce vědu
 Cu ochii mei, acestia, nu-mi vine ca să credu.

ELVIRA.

De ce ?

DOICA.

La Crucea roșă ! Dar visu curatu imi pare !

ELVIRA.

Eu cându amu o idee o și punu in lucrare.
 Acuma altă trébă voiu ați încredința.

DOICA.

Incredete in mine ca 'n măiculița ta.

ELVIRA.

Te du la Crucea roșă, acuma, chiar îndată,
Și dă scrissórea asta la cine-i adresată,
Cu cutióra asta.

DOICA.

Și ce este în ea ?

ELVIRA.

Aice este lóttă bijuteria mea :
Amu scrissu ca s'e se vëndă; cu banii ce s'or prinde
S'e-mi facă ambulánța.

DOICA.

Mirare m'e cuprinde !
Dar bine, mij de galbeni s'e-i dai așa în daru ?

ELVIRA.

Mi-așiu pune și viața pe-alu patriei altaru.
Dar noi, ființe slabe, suntemu nefericite :
La lupte, la răsbóie, noi nu suntemu primite !
La ȓile de durere noi țerei nu putemu
S'e-i dămu de câtu aceea ce 'n inimă avemu.
La ce se portu dar scule de mare prețu pe mine
Cându flórea țerei este în rane și suspine ?
De trei ȓile, se ȓice, răsbóiuulu a 'nceputu.
Ce de victime, Dómne! pên' aȓi s'or fi făcutu !
De trei noȓți mi s'arată totu visuri cobitóre
Ce inima mi-o umple cu spaimă și oróre.
De trei noȓți și trei ȓile, o mare Dumneȓeu !
Și crierii dîn capu-mi se sgudue mereu !

DOICA.

Se dea Dumnezeu ănsă se nu fiă nimică,
Și se remâi plătită cu-a visurilor frică !

Essă.

SCENA VIII.

ELVIRA , apoi ANNA.

ELVIRA.

Și Leon nu mai vine ! și cumu ălu mai așteptu !
Ce lespede cumplită apassă pe-alu meu peptu !

ANNA, văzându costumul Elvirei.

Ce va să dică asta ?

ELVIRA.

Cându fiii României
La Plevna cadu in sânge in lupta vitejiei,
Mă ducu acolo, mamă.

ANNA.

Dar ai inebunitu ?

ELVIRA.

A datoriei voce, acésta mi-a șoptitu !
Și nu-mi va pune pedici putere omenescă.

ANNA.

Tu nu cunosci, se vede, puterea părintescă ?

ELVIRA.

Ba o cunoscu, măicuță, și-mi place a spera
Cum că și tu cu mine la Plevna vei pleca.

ANNA.

Dar trebuesci legată, escentrică ființă !

ELVIRA.

Dar sunt legată, mamă ! legată de-o credință
Că a sositu momentulu ca să ne devotâmu,
Și muncă, și ofrande, să dâmu și iar să dâmu.
In totă româtimea femeile mai tôte
Se 'ntrecu ca să s'adune și facu totu ce se pôte
Ca să 'ndulcescă sôrtea acelu ce-or cădea.

ANNA.

Ce-mi passă mie d'astea ?...

ELVIRA.

Ascultă, maica mea.
Nu-i bine s'avemu ure in țile de durere.
Patriotismulu nostru, noblețea chiar ni-lu cere.
Chiar Dómna țerei nôtrecu, cu-augusta mâna sa,
Pe care imperații se 'ntrecu a săruta,
La Crucea roșă chiamă româna pietate ;
Și damele mari tôte se 'ntrecu in caritate.

ANNA.

Eu asta nu voi face : să mă unescu nu voi
Cu-acei ce-au pussu la cale acestu absurdu rășboiu.

ELVIRA.

Dar nu scii că acolo eu am unu dulce frate,
Ce pôte are rane in luptă căpătate ?
Nu-i bine să fimu ôre la căpetâiulu seu ?
Sau esci nesimțitóre tu de Șerban alu teu ?

ANNA, înduioşată.

Cu-asemine cuvinte mă torturezi, copilă !
 În sinulu meu cuţite infigi fără de milă.
 Nu scii ce va să dăcă o mumă-a suferi.

ELVIRA.

În inima ta, mamă, eu nu voi u a lovi.
 Eu sciu că pentru dânsulu ai temeri şi iubire.
 Dar tu de unulu singuru porţi frică şi îngrijire ;
 Când u eu de doi, măicuţă, de doi mă îngrijesc u.
 La Plevna curge sânge, şi eu innebunesc u.

SCENA IX.

Cei de sus u, LEON.

LEON, cu o gazetă în mână.

Urite telegrame se vâdu în buletine !
 Îmi pare rău, Elviro !... la Plevna nu e bine.

ELVIRA, smulgându-i foia din mână, cetesce.

«Lupta de eri va fi memorabile pentru armata noastră.
 «Reduta, numită Griviţa, în care Turcii se ţineau cu mai
 «multă obstinaţiune, dupe trei zile de lupte consecutive, a
 «cădutu în mânele Românilor. Victoria a fost deplină, dar
 «durerosă. Peste una mie cinci sute soldaţi au cădutu,
 «morţi şi răniţi. Căpitanulu Valter Mărăcinenu a cădutu în
 «momentulu când u infiega faionulu românu pe parapete.
 «Maiorulu Preda. . . . »

Mortu ! . . . Preda ! . . . mortu ! Oh ! mamă !

Se aruncă în braci ule mamei sale plângându.

ANNA.

Elviro ! . . .

Dar, pentru Dumneđu !

LEON, in parte

Mortu! . . . sermanulu!

ANNA.

O, vai! . . . sufletulu meu!

Dar vino-ți in simțire . . .

Elvira se sfêșie și cade tăvălinduse pe josu.

Hei, Doică! vin' aice! . . .

Dați ajutoriu . . . unu medicu! . . . Oh, mamă neferice!

Doica și alte femei o rădică și i dau aju' ore.

In parte către Leon.

Ce aveai s'aduci jurnale! . . .

LEON.

Ce vrei! . . . ea m'a rugatu.

ANNA, in parte.

Onórea cassei mele in fine a scăpatu!
Iubia, nesocotita! Va plânge, da-i va trece.

LEON, in parte.

Dar cumu vedu eu, aice nu este de-a petrece.

Către Anna, incetu.

Acuma, mătușică, eu sunt camu de prisosu.
Potu să me ducu?

ANNA, in parte, incetu.

Așteptă. . . Esci pôte de folosu.

Stai se vedemu ce facemu. Tu scii că ea voesce
Se mERGă 'n ambulante . . . și credu că trebuesce
Să ne ținemu de dënса.

Elvira dă semnu de deșteptare; ea i apucă mânele.

Dar bine, scumpa mea,
Ce va să dîcă asta? Vrei mÓrtă-a mă vedea?

ELVIRA, ridicându-se.

Ba voi să moriu eu, mamă, cându elu nu mai trăesce.
Nu sciu de ce si ceriulu acumu nu mă trăsnesce.
Oh, sóre-alu vieții mele ! abia m'ai luminatu
Și 'n negure de nôpte de-o dată m'ai lăssatu !

Scotându unu portretu din sinnu și ingenuchiât du

Acesta e ! acésta imi da viață mie !
Spre elu pleca din sinumi ori care bucuriă !
O, Dómne alu puterei ! ai vrutu a mi-lu lua !
De lacrimile mele n'ai vrutu a te 'ndura !
Victime 'ți trebură ! . . . victime de durere !
Ei bine ! să plecu capulu la 'nalta ta putere !
Dar celu pucinu, o Dómne ! fă-i locu in sinulu teu,
Căci Paradisulu este demnu de sufletulu seu.
Elu ăși iubise țera cum mă iubea pe mine :
Gelosu de-a ei onóre, nu s'a cruțatu pe sine.
O dulcele meu mire !

(plânge.)

ANNA, ajutându se o rădice.

Curagiu, copila mea !

Ce scimu ? póte nu trebui se-ți faci inimă rea.
Elu póte că trăesce . . . E póte vr'o eróre
Jurnalele adesse

ELVIRA, intrerumfând'o.

Sunt póte-amăgitóre ?

Acésta vrei a ȓice ? . . . Dar fă-mě ca să credu
Că este o eróre . . . Oh ! adă-mi-lu să-lu vedu.
Dar nu ! . . . in mine este totu trista presimțire !
Inima mea o spune ! Nu este amăgire . . .
Vai ! amu perduu amoriulu și idealulu meu,
Și nu-i durere 'n lume ca ceea ce simțu eu !
Ilusiuni, speranțe, plăceri, ȓile senine,
Nu potu să mai resară de-acuma pentru mine !

Acuma nu-mi rămâne de câtu se mă lipsescu
 De sufletulu lui Preda, și 'ntr'ensulu să trăescu.
 Mă voiu sili durerea in mine a o strânge,
 Și 'n lume a ascunde o inimă ce plânge.
 Dar la a mea idee eu nu voiu renunța :
 La Plevna mă voiu duce ; mormentu-i voiu căta ;
 Voiu mortu să-lu strângu in brațe ; și ranele lui grele
 Voiu se le scaldu cu riuri din lacrimele mele.
 Voiu semăna o flóre pe negrulu seu mormentu :
 O flóre ce-i va spune eternulu meu cuventu :
 « *Elvira pentru Preda !* » aceea îi va cere
 Să credă că eternă va fi a mea durere !

ANNA.

Dar, scumpa mea copilă, gândește-te pucinu
 Că lași o mumă 'n urmă-ți cu inima 'n suspinu.

ELVIRA.

Să vii cu mine, mamă ! căci fica ta iubită
 De-acolo va fi póte de tine despărțită.
 Lăssa-voiu lumea mare la cei ce potu avea
 Ce se iubescă 'n lume. Iar eu, averea mea
 O destinezu de-acuma la fapte de acele
 Ce potu să facă bine și-onóre țerei mele.
 Făcendu orfelinate, miserii consolându,
 Cu sufletulu lui Preda mă voiu afla ori cându ;
 Și intr'o monastire ducendu a mea durere,
 In veduviă-eternă căta-voiu mângăere.

ANNA.

Și eu a ta durere, ori câtu voiu mai trăi,
 In inima mea, dragă, mereu voiu resimți.
 La marginile lumii de vei voi a merge,
 Cu tine alu meu sufletu va sci ca să alerge.

Dar despre ambulanță acuma se vorbim :
Să preparăm ce trebui la Plevna să pornim.
Vei merge și tu, Leon ?

LEON.

De este trebuință,
Facu și eu sacrificiulu. Dar eu amu o credință
Că toate-aceste spaima urmare n'oru avea,
Și-avemu să ne întorcemu voioși, pre legea mea !
Depeșele aceste eu credu că-su inventate.
O ôste câtu de mică, ori câtu de prostu s'aru bate,
Nu perde așa iute la sute și la mii.
La draculu ! nu sunt purici ; sunt ômeni, nu copii.

intră Doica.

SCENA X.

ANNA, ELVIRA, LEON, DOICA.

ANNA.

Tu, Doică ! ce întemplare anunță-a ta venire ?

DOICA.

Viu se vă aducu, dómná, o neașteptată scire.
Drăgan este aice.

ELVIRA.

Ce feliu ! elu ! a venitu ?

ANNA.

Tu fai văđutu cu ochii ?

DOICA.

Ba încă i-amu vorbitu.

L'amu întrebatu s^ă-mi spun^ă la Plevna ce mai este.
Mi-a spus numai at^âta : sunt nou^tă^{ți} funeste!
Și aeru de durere domnia pe chipulu seu.

ANNA.

Dar chiar a lui sosire nu-mi vine s^ă credu eu.
Al^érgă; ăi-i s^ă urce.

Doica esse.

Dar eată-lu c^ă sosese!

SCENA XI.

Cei de s^ussu, DRĂGAN.

ANNA.

Cum ? tu, aici, Drăgane ?

DRĂGAN.

Venirea-mi v^ă uimesce;
Dar, vai ! n'aveamu ce face ; a trebuitu s^ă viu !

ANNA.

Șerban . . . Șerban, ce face ?

ELVIRA.

Dar Preda ? este viu ?

DRĂGAN.

V^ă rogu s^ă nu v^ă perde^{ți} curagiulu la durere.
Măcar de v'ăși aduce vr'o bună m^ângăere !
Dar darulu m^ângăerei e datu lui Dumne^șeu.

ELVIRA in parte.

Tot adev^ăru dar este!

Pune capulu in pumni, suspin^ându.

ANNA.

Dar pe Șerbanu alu meu,
Cum l'ai lăssatu, Drăgane ?

DRĂGAN.

In rane dureróse !
Dar e `ngrijitu prea bine, și ȃilele-i frumóse
Vor fi scăpate póte.

ANNA.

O fiulu meu iubitu !
Așa dar răulu este precumu l'amu presimțitu !
Și amărita mamă de elu așa departe !
Oh Dómne ! din ce cupă amară-mi făcuși parte !

ELVIRA.

Dar aste telegrame ce spunu că au căđutu
Atâte ființi scumpe . . . ?

DRĂGAN.

Ah ! Sciu ce te-a durutu !
Dar nu sciu ce ți-ași spune spre-ați da o mângăere !
Adessea, vai ! durerea remâne totu durere !
Și ale tale lacrimi, ori-cātu de calde-ar fi,
Țerâna din morminte n'o potu însufleți.
Aruncă negru doliu pe dulcea-ți suvenire !
Ghirlande pe mormântulu vitézului tđu mire !
Dar plânsulu tđu se fiă plânsu demnu de dorulu seu.

ELVIRA.

O ! asta amu promis'o și chiar lui Dumneđeu !
Natura pote perde ori ce-i frumosu pe lume ;
Și sórele și luna potu perde alu loru nume !
Pământulu, lumea tótă, in chaosu potu cădea ;
Eu voiu purta cu mine eternu durerea mea.

ANNA.

Dar ce taci tu, Drăgane ? Tu ai ceva a spune.
De ce vëlulu tăcerei pe busa ta se pune ?
Nu-ți faci inchipuire ce trebui să simțimu,
Și 'n ce frământatură cumplită ne găsimu ?

ELVIRA.

Da !... spune-ne, amice ! căci suntemu resignate
La sciri ori cătu de rele și ori-cătu de 'nfricoșate.

DRAGAN.

Ce sarcină imi puneți ! Dar ôre va putea
Ca să vă mulțumescă narațiunea mea ?
Osman-Pașa 'nvinsese trufia muscălêscă
Și culegându trofee voia să năvălêscă
Și chiar în țera noastră ; dar auđindu apoi
Că Rușii ajutóre ceruse de la noi ,
In vizuina Plevnei ca leulu se 'nchissesse,
Și locu cumplitu de pândă acolo 'și alessesse.
Românii ca șoimi ageri la Plevna-au alergatu
Și ca copii sburdateci in luptă au intratu.
O đi de trei-đeci August ! ce mândre suveniru
Istoriei române, lăssași spre amintire !
Semnalele de luptă, prin mii de guri de tunu,
Armatele-aliata in mii de pîlcuiri punu.
De mulți desprețuita oșțire românească,
In mare neastêmpêru sta gata să pornêscă,
Ca 'ncurătorii cari copitele 'și lovescu
Când voru se-și iea avêntulu și frênele 'i oprescu.
Armata noastră jună, frumoasă la vedere,
Părea că va să țină concursulu cu plăcere.
Iar Domnitoriulu nostru, supremu-i căpitanu,
Părea că este-unu rege, sau fiu allu lui Traianu.
Duci, generali și principu, din multe țeri străine,
Veniti se vedă lupta de-aprópe și mai bine,

Pe-allu unui munte crestetu, sta 'n grupe adunați
 Și observau rășboiulu ca ómeni incercați.
 Iar eu, Drăganu bătrânulu, atunci simțiamu in mine,
 Fiori de ingrijire, să nu dămu de rușine.
 Dar mulțumescu-ți, Dómne ! că am pututu vedea,
 Cu gloria pe frunte frumósa țera mea.
 Divisiunea-a patra, din Moldoveni compassă,
 Avu întâiu onórea a fi in luptă pussă ;
 Ieșenii, Vasluienii, au fostu predestinați
 De sórtă ca să fiă de lume admirați ;
 Ei cei întâi, ca 'n horă, in focu se aruncară ;
 Impetuoși și sprinteni, vulturi se arătară.
 Ca demni copii ai Romei, ca și strămoșii loru,
 S'au intrecutu s'arate cum luptă și cum moru.
 De-ar fi 'nviatu ostașii ce sub Stefan celu Mare
 Au umilitu trufia urdiiloru barbabe,
 S'ar fi mândritu ast-dată cu bunu și dreptu cuvētu,
 Și-urmașiloru le-ar pune coróne pe mormētu.
 Cându fu ca să s'apuce a Griviței ređută,
 Věđutu-s'au o luptă de minte necređulă :
 Atâta 'nflăcărare domnia intre ostași,
 In câtu părea că munții scădeau subtu ai loru pași.
 Cându Turcii preste dênșii mereu versau ghiulele,
 Și glónțe repețite, și plóia pe șrapnele,
 Voinicii noștri ageri, mereu inaintându,
 Călcându peste cadavre și mórtea infruntându,
 Săltându din tréptă 'n tréptă pe scări anume dusse,
 Ca fiarele turbate cându la strimtori sunt puse....
 Soldații erau tigrii, iar oficerii lei.
 O țera mea ! fii mândră cu bravii fii tei !
 De-ar fi să iau in parte eroica purtare
 A unora dintrênșii, mi-aru fi sarcina mare.
 Mulți ofiteri věđut'amu atâtu de 'nverșunați,
 In câtu veniamu a crede că suntu descreerați.
 Falangele loru mândre, ca spice secerate,
 Cădeau pe lungă dênșii in sânge inecate ;

Ear ei alte companii cereau și iar intrau
 În foculu celu teribilu și 'nvingători eșiau.
 Dar în acea pleiadă de bravi, alu căroru nume
 Consolidéază astăzi alu patriei renume,
 Se distingea mai tare unu scumpu amicu alu meu,
 Un fiu allessu alu Vrancei, unu puiu voinicu de leu.
 Sub grindina de glonțe elu s'arunca spre munte :
 În ori ce feliu de luptă, ori cându, era în frunte ;
 Chiar pușca soldătescă în mână apuca ;
 De josu, sau de călare pe dușmani ataca.
 Dar cându culegea lauri oștirile române,
 Vêdurămu leulu mândru că fôră capu rămâne !
 Era Maiorulu Preda ! era alu ôstei smeu !
 Era a țerei flóre ! era promissulu teu !
 Ii spulberase capulu o bómă de pre munte,
 Și sufletulu seu încă părea că va s'o 'nfrunte :
 Cu sabia 'n mână, elu încă pe calu sta ,
 Și 'naintându totu încă părea că comanda !

ELVIRA

Îți mulțumescu, amice ! A ta narațiune
 Pucină alinare pe-a mea durere pune !
 De-acuma nu voi plânge, ci voi glorifica
 A mirelui meu mórte. Dar am a te ruga,
 Să mă conduci, Drăgane, ca să-i găsescu mormântulu.

DRAGAN.

Cu tótă bucuria : seiu loculu și pământulu.

ANNA.

Dar cu Șerban, Drăgane, nu spui ce s'a întâmplat ?

DRAGAN.

Șerban în doue rânduri în focu a fostu intratu.

Compania întâia mai tótă o perdusse :
 Iea alta, iar o perde ; a treia iar cerusse.
 Cându sabia 'ncruntată 'n susu o flutura,
 Părea că-i unu archangelu ce ângeri comanda.
 Figura lui cea dulce de totu se transformasse :
 Terórea și urgia in elu se incarnasse.
 In cele de pe urmă Ursita l'a lăssatu :
 De glonțulu celu teribilu voiniculu n'a scăpatu !
 Cându l'amu vėđutu că cade, amu alergatu indată
 Spre dēnsulu ca săgėta , in fugă desperată.
 Pe unu brancardu atunce de-acolo 'lu rădicaiu
 Și főră 'ntărđiere la medici alergaiu.
 In dată Domnitoriulu la cortulu seu sosesse :
 Descalecă și-lu vede ; dulci vorbe i șoptesse ;
 Apoi cu intristare, cu ochii lacrimându,
 O Stea a Romăniei pe peptulu seu lăssându,
 Plecă spunēdu la medici sē-lu ingrijescă bine.
 Șerbăn atunci se 'ntorce și đice cōtră mine :
 « Incalecă, Drăgane, celu mai bunu calu alu meu,
 « Și mergi curându la mama : sē-i spui că fiulu seu
 « Și-a imitatu străbunii : că 'n lupta 'n care pere ,
 « Elu simte-o fericire și duce-o mângăere.
 « Că țera cu mărire o lassă 'n urma sa ;
 « Iar stéoa care 'n luptă putuiu a căpėta
 « Se o păstređe mama și sora mea iubită.

Dă Annei Stéoa Romăniei.

« Se spui Elvirei încă că buna mea ursită
 « A vrutu se amu la mórte tovarėșu fericitu
 « Pe-amiculu meu, pe Preda, pe mirele-i iubit ! »

ANNA sūrutând'o și ingenuchindu.

O, gloriă nebună ! o, tristă fericire !
 I-ați fostu predestinate cu asfeliu de lovire !
 Așa-mi primiși tu ruga, o mare Dumneđu !
 Dar te mai rogu odată din totu sufletulu meu :

Mai ține-lu încă 'n viață ! opresce mórtea 'n cale :
Se i se 'nchidă ochii de mâna mumei sale !

LEON ridicând'o.

Mă ertă, mătușică, dar credu că n'ai cuvântu
Să cređi că Șerbanu dóră e dusu de pe pământu.
Drăgan spune că are o rană căpătată :
Ei bine ! rana póte să fiă vindecată.
Șerban putea 'n durere-să credă c'o peri ;
Dar póte să și scape ; minune nu ar fi.
Eu, auđindu acuma de cele întemplate,
Principiele mele le simțu regenerare.
De astăzi, de acuma, eu mă 'nrolezu soldatu,
Și mâini mă ducu la óste, la Plevna, să me batu.
Nu mi se pare nobilu să stau in moleșire,
Cându lupta de scopu are a patriei mărire.
La Plevna dar să mergemu !

ANNA.

Pe dênsulu să-lu aflămu !

ELVIRA.

Din două dureri una macar să alinăm !

ANNA.

Oh, draga mea copilă ! la visurile tale
Pređicerile mele au fostu póte fatale.
Ți-ai fostu alessu un mire. Ți l'amu fostu refusat.
Dar mă căescu din sufletu. Acum ți l'așiu fi datu.
Spre sufletutu lui Preda, cu inima 'ntristată,
Đicu : Fiă-i suvenirea de āngeri lăudată !

ELVIRA aruncându-se in brațele ei.

Ah, mamă !

SCENA XI.

Cei de sussy, DOICA.

DOICA.

Vai! ce durere! Oh! fiă blestematu
Rășboiulu ce atâte nefericiri ne-a datu!
Oh, Dómne! Dómne Sânte!

ANNA.

Ce feliu? ce scii? ce este?

DOICA.

Nu scii nimica dóră? Gazetele aceste
Vorbescu de mórtea crudă a sufletului meu!
Șerban, copilulu mamei!

Arată lui Drăgan o gazetă ce avea în mână.

ELVIRA.

O, mare Dumneșeu!

ANNA.

E mortu?

DRAGAN citindu gazeta.

S'a dussu voiniculu!

ANNA eșită din minți.

Mortu!.. nu! eată-lu călare!..

Fugiți! să-lu vėdu! elu este! Elu vine 'n fuga mare!

Șerbane! hei! încóce! ha! ha! aice!... na!

Na, Stéoa Romăniei! aici! la maica ta!

Ghirlande! flori! ghirlande! ha! ha! ce frumosu sóre!

ELVIRA.

Dar, mamă!...

ANNA.

Nu, Șerbane! nimica nu mă dore!
 Se cânte lăutarii! la muntă!.. se jucăm!
 Și smulge părul din capu.
 Cu florile aceste lui lăgănu sē-i lucrăm!
 Sosescu... sosescu, Șerbane!.... Eu, eu, mai înainte!...

Alergă desperată, și dupe mai multe ocoliri prin casă, esă.

DOICA.

O Dómne! ce durerere!

Esă.

DRAGAN.

Ea și-a eșitu din minte!

ELVIRA către Drăgan și Leon.

Amicii mei! ce credeți că trebui se facu eu?

DRAGAN.

Ce-ți dice datoria! și bunu e Dumnezeu!

(Cortina cade)

FINE.

VERIFICAT
1987VERIFICAT
2007

VERIFICAT

S C A R A

Prologu	p. v.
Candidatu si Deputat	p. 1
La Plevna.	p. 83